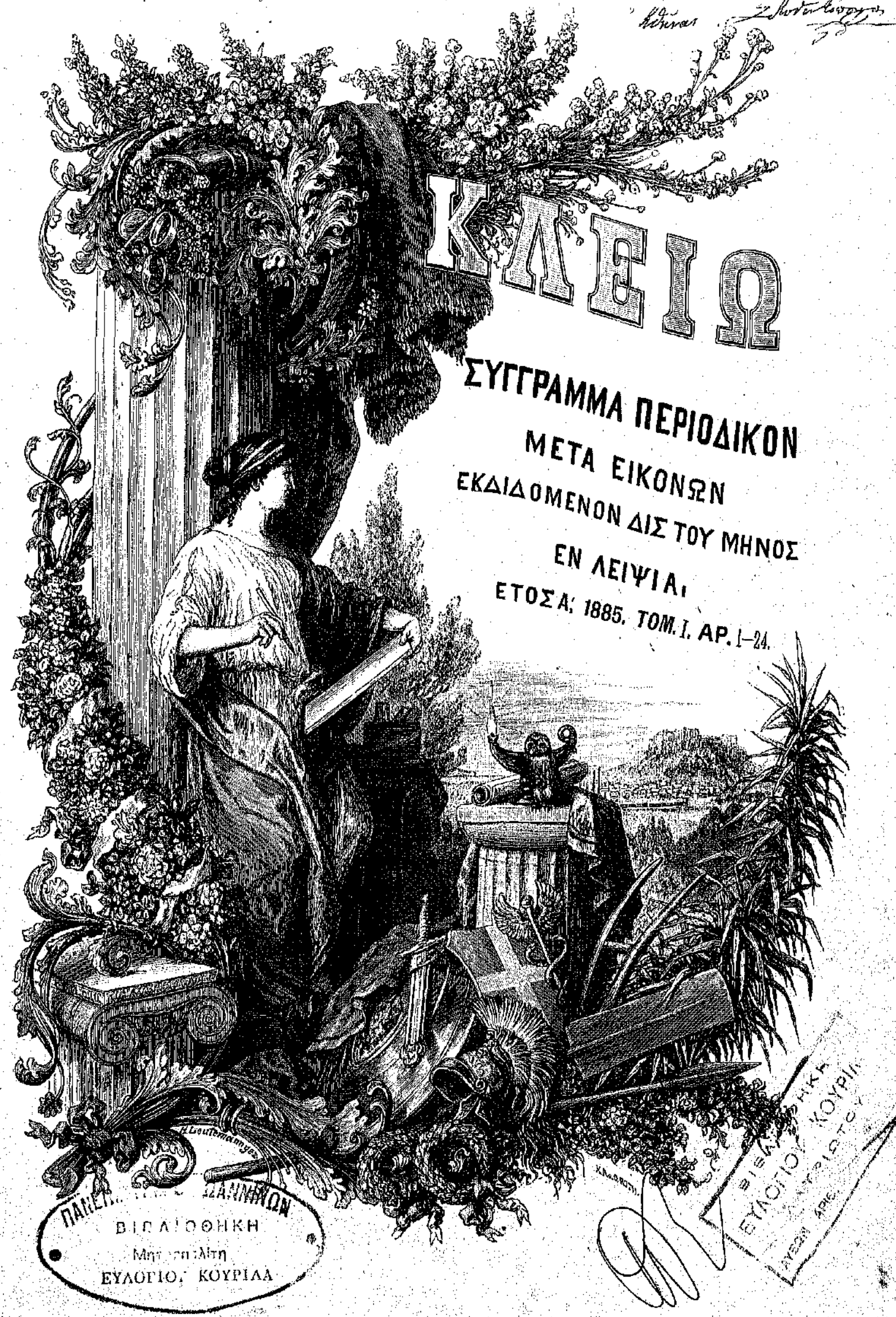

Εὐχαριστοῦντας ἡμεῖς

Ἀπρ. εἰς. 132871

ἡμεῖς

ΚΛΕΙΩ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ

ΕΤΟΣ Α. 1885. ΤΟΜ. Ι. ΑΡ. 1-24.

ΠΑΡΕΛΛΗΛΗΛΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΔΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΔΑ
1885 ΑΡ.

ΑΡΙΘΜ. 10.
Τόμος Α'.

Διηγήσεις, ἀρχαῖα καὶ 1. Ἰστορικὰ ἔργα, ἑλληνικά καὶ ἀλλοτρία.
Πενταχρὸν φράγκ. 20 ἢ μάκ. 10.

ΕΤΟΣ Α'.
τῇ 16/27. Μαΐου 1895.

Η ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ.

(Ἐκὸν τοῦ Ροῖσσου Μιλέβσκι).

Ἡ μάλλι' ἀλόγισσα
Ἐάν χρυσὰ φλουριά
Ἐχει φλουριά πᾶντο
Ὅμοια θωπεύ.
Ἐψηλὰ κυττάζουνε
Ἐς τὸν οὐρανόν
Κ' ἔχουνε τὰ μάτια τῆς
Χρῶμα γαλανόν.

Γέννημα κα' ἀνδρεμμά
Ὅχι τῆς θρακικῆς,
Ἐῖνε ἀνδρὸς ἀριστοῦ
Τῆς πρωτομαγικῆς.

Καὶ χαρὸν ἔς ἐκείνον
Ποῦ τ' ἀξιοῦν
Σ' ἐνι τέτοιον ἀγγελο
Ν' ἀρροισιούῃ.

Τὴν Ἑλληνοπούλα μου
Ὁ καθεὶς φθονεῖ
Ἐνός τῃν ἑωγράφου
Ἐνὲ τὴν πατρί.

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Α'.

J. N.

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ.

(Κατὰ τὸν Ε. ΛΕΥΚΟΥΒΕ.*)

Ι. ΠΩΣ ΕΜΑΘΟΝ Ν' ΑΝΑΓΝΩΣΚΩ.

Οὐδὲν εἶνε ἀσήμενον ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς ἀγωγῆς ζήτηματι, καίτοι δὲ ὅτι μέλλομεν νὰ πραγματευθῶμεν φαίνεται ὀλιγοτέρας προσοχῆς ἄξιον, ἐν τούτοις εἶνε σπουδαῖον διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ ἀληθινή πρόδοσις εἰς τὰ κατ' ἡμέας ἐκπαιδευτικά συστήματα. Ἐν Ἀμερικῇ ἡ μεγαλόφωνος ἀνάγνωσις θεωρεῖται ἀπαράιτητον στοιχείον τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἀποτελεῖ δὲ τὴν βάσιν τῆς λεγομένης κατωτέρας· ἐνθ' ὃς παρ' ἡμῶν οὐδὲ τὸν τόπον εὐαρέστου ἀσχολίας κατέχει, καὶ ὁ εἰσηγόμενος αὐτὴν πιδανῶς ἤθελε θεωρηθῆναι ὡς πολυπραγμονῶν, περιττολογῶν, ἥως δὲ καὶ ἰσχυρογνωμονῶν.

Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ γραμμαὶ τὴν πρόληψιν αὐτῇν θὰ πολυμήσωσι καὶ πιθανῶς νὰ συντελέσωσι εἰς υἰοθέτησιν ἰδεῶν καὶ εἰσγηγέσεων, ἃς ὀλόκληρος βιωτικὴ πείρα ἐκράταισσε. Τὴν ἀνάγνωσιν εὖρον πάντοτε δύσκολον καὶ αὐτόχρημα ταχυτικῆς ἀσκήσεως προῖόν, εἰς τὰς ἐξ αὐτῆς δ' ὠφελείας ἀποβλέπων ἐπιχειροῦ συστηματικῶς νὰ ἐκθίσω τὰ ἐξαγόμενα τῆς ἀτομικῆς μου πείρας. Ἐπιθυμῶ νὰ καταστῶ εὐληπτος εἰς τὸν ἀναγνώστην μου, διότι πάντοτε φρονῶ ὅτι αἱ ἀφηρημέναι ἰδέαι πολλὰ κερδιζοῦσιν ἐκτινέμεναι ζωηρότερον ἢ δια τῆς συνήθους τυπικῆς φρασολογίας, καὶ νομίζω ὅτι πεφθεαί τις εὐκολώτερον εἰς τοὺς ἰσχυρισμούς τῶν ἄλλων, ἔσαν μὲν καὶ πῶς αἱ οὐκ ὀλίγοι πεποιθήσεις αὐτῶν ἐσχηματίσθησαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔχετε ν' ἀναγνώσῃτε τὴν ἱστορίαν τῶν μελετῶν ἐνὸς μαθητοῦ.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἡγάπων ἀπὸ παιδῶν τὴν ὑψηλόφωνον ἀνάγνωσιν, ἐκολακευμένη δὲ ν' ἀκούω τοὺς ἐπικροτοῦντας εἰς τὰς κατ' ἡμέραν προόδους μου, ἔταν μάλιστα μερικοὶ τῶν οἰκογενειακῶν φίλων ἀπεφάνοντο, ὅτι εὗρισκον ἐν ἐμοὶ κληρονομικὸν τὸ χάρισμα, διότι φαίνεται, καὶ ὁ πατήρ μου συγκινηθεὶς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μεταξὺ τῶν ἐνδύξων ἀναγνωστῶν. Ἐκ τῶν παραδόσεων τούτων ἐνισχυόμενος εἶχον ἀποκτήσει βαθμῆδὸν ἀληθινὸν διὰ τὴν ἀπαγγελίαν ἔρωτα καὶ ἄλλαν τινα διὰ τοὺς ἡθοποιοὺς συμπάθειαν, ἥτις πολλὰς ἐπιπλήξεις τῶν οἰκείων προκάλεσε. Καὶ ἐν τούτοις νεκρότατος μόλις μαθητῆς εἶχον διοργανώσει ὀλόκληρον ἐξ ὀμηλικῶν μου θίσεων ἡθοποιῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, καὶ κατὰ τὰς διακοπὰς ἀπηγγέλλοντι τεμάχια ἐκ τῶν καλλιτέρων δραματικῶν ἔργων τῆς φιλολογίας μας. Ὅλα δὲ τὰ πρῶτα ἐπεκρινόμενα εὐκολώτατα καὶ ἐπιτυχῶς, ὡς ἐνόμιζον τοῦλάχιστον· βουαίξαι, ἐραστάς, ὑπηρέτας, σεβασμίους πατέρας, γέροντας, πιστὰς συζύγους, καὶ ἐνὶ λόγῳ οὐδὲν ἀπεθάρρυνε τὴν δεκαοκταετῇ ἡλικίαν μου· ὡς βλέπετε, καὶ ἥρω-

*) Σημ. Σ. Κ. Ἐκ γνωστοῦ ἔργου τοῦ περιημένου γαλλοῦ Ἀναδημαίου μετέφρασε τακτικῶς ἡμῶν Συνερμῆτες κατὰ σύμφωνον πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς Κλεισθῆς διασκευῆς, ὅσα δυνατόν νὰ ἐνδιαφέρωσι καὶ τοὺς ἡμετέρους Ἀναγνώστας περὶ ζητήματος, ὅπερ ἔστι μάλιστα ἐσχάτως ν' ἀνακινήθῃ καὶ παρ' ἡμῶν. Τὰ σημειῶδη συγγράμματα τοῦ Συγγραφέως ἔχουσι τὸ σπάνιον ἐκείνο κύρος παρὰ πᾶσιν ἀναγνωστῶν, δι' οὗ εἰς μὲν τοὺς συστηματικῶς σπουδαιολογούντας παρέχεται θορομὴ σαβερῶν ἀνέψεων, εἰς δὲ τοὺς ὀκνηδύνους ἐκτιμώμενος τὰ ἐξαγόμενα πεφωτισμένης πείρας εὐκαίρεια πρὸς κτήσιν νέων γνώσεων καὶ παρατηρήσεων.

ἴδων πόθῃ ἐτόλμων νὰ οἰκαιοποιώμαι, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι τοῦτο συνεβιβάζετο πρὸς τὰ ἔθιμα τῆς ἀρχαίας ὑπακριτικῆς, τὸ δὲ ἔμμετρον κείμενον ἐθεώρουν ὡς τὴν πρωτίστην ἰδιότητα σκηρικῆς χρησιμοποίησεως ἀνευ ψιλῶν διακρίσεων. Ἐἴνε περιστὺν νὰ εἴπω, ὅτι πᾶσαι αἱ δάφναι μου ἦσαν λίαν ἀμφιβόλου νομιμότητος, συγνοστή δὲ ἀμοιβῇ πολυώρου φανασίας ἦτον ἀνάλογος δικαία πρὸς θεραπείαν χρονίας σχεδὸν βραγχιάσεως. Εἰς πάντα ἔμως ταῦτα ἐνυπῆρχε εὐλαρινὴ τις πρὸς τὸ ἔργον ἀφοσίωσις καὶ συγκινητικὴ τις ἀμύλλα. Κατ' εὐτυχίαν δὲ σύμπτωσιν αὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν μου παρέστη εὐκαίρεια ν' ἀπαγγείλω στίχους μου ἐνώπιον σεβαστοῦ μοι τινος προσώπου, ἔταν δ' οὗτος μὲ παρέπεμψεν εἰς ἀνομαστόν τινα ἐπὶ ἀπαγγελτικῇ τέχνῃ φίλον τοῦ πρὸς μόρφωσιν τῶν ὑποκριτικῶν κλίσεών μου, ἐπεὶ οὖν ὅτι ἡ ἀπαγγελία ἔχει ὀλόκληρον γραμματικὴν. Κανόνες ἀκουστικῆς, παραλλαγαί, τόνοι, ὄργανα τότε πρώτην φοράν εἰλκυσαν τὴν προσοχήν μου.

Βραδύτερον ἔτυχεν ν' ἀσχοληθῶ εἰς δραματικὰ δοκίμια, νὰ σχετισθῶ ἐπομένως μετὰ πολλῶν καλλιτεχνῶν, δι' οὓς βέβαια ἡ τέχνη τῆς καλῆς ἀπαγγελίας εἶνε πρῶτος ἔρως ἐπιτυχίας, καὶ οὕτω εὗρεθην ἡμέραν τινα μέσῳ τῶν ἐπισημοτέρων ἐν Ἰαρισίους ἡθοποιῶν, τραγικῶν καὶ κωμικῶν. Τοὺς ἡρώτων, τοὺς ἐσπούδαζον, καὶ συνεργαζόμεν, βλέπων παρ' αὐτοῖς εἰς ἔργα καὶ πρακτικὴν ὅτι προσπατεῖ σπουδῇ, χρόνον καὶ ἀδολειπτοὺς ἀσκήσεις. Αὐτοὶ μοὶ ὑπέδειξαν πόσοι ὑπολογισμοί, σκέψεις, ἐπιστήμη προηγούνται μίαν ἐκλογὴν πρὸς τοιαύτην ἢ τοιαύτην τῆς φωνῆς παράκαμψιν ἢ ἐκφορὰν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ τόνου. Ἐν τῶν ἔργων μου εἰς ἐξήκοντα προπαρασκευὰς ἐπανεληφθῇ ὑπὸ ἐξόχου ἡθοποιοῦ, ἔταν δὲ αὐτὰς ἐπεχειροῦν πρὸ τῶν προσφιλῶν μοι ἐκείνων ἐξοχοτήτων ν' ἀπαγγείλω μέρη ἐκ τῶν ἰδίων δραματικῶν στίχων μου, παρενέβαιναν εἰς ἡ μὰ ἐξ αὐτῶν, ἐπαναλαμβάνανε τὴν ἀπαγγελίαν καὶ μετὰ σατανικῆς δεξιότητος ἐτόνιζε ἐκείνα μάλιστα τὰ μέρη, τὰ ὅποια ἐνῶ εἶχον χρωματίζει διὰ στομφοῦδους ἐν τῇ προφορικῇ ἐκτελέσει ἐμφάσεως, καὶ οὕτω ἀπεδεικνυόμεν ὡς αὐτὸς ἐαυτὸν γελοιοποιῶν καὶ σατυρίζων. Ἰδὼσκον τὰ χεῖλη ἐξ ὀργῆς καὶ ὀδύνης, ἀλλ' ἐσιώπων ἡ μᾶλλον προσεῖχον νὰ ἐπωφεληθῶ τὰ διδάγματα πολυτίμων γνωρμιῶν.

Ἄλλοτε πάλιν ἔλαβον ἄλλο θαυμασίον μάθημα. Μία τῶν ἐπισημοτέρων τούτων ἡθοποιῶν προσήλθεν εἰς τὴν προπαρασκευὴν ἀπηυθιμένη καὶ ἥμισυα διατεθειμένη νὰ παραδοθῇ ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ὑπόκρισιν τοῦ προσώπου, ὅπερ ἐξέλεξεν. Ἀρχίζει ἡ δευτέρα πράξις καὶ ἐρχόμεθα εἰς μίαν σκηνὴν ἀπαιτούσαν πλείστην δρᾶσιν. Αὐτῇ ἀπήγγαίλε τὸ μέρος τῆς ἀνευ οὐδεμιᾶς σχεδὸν ἐντάσεως τῆς φωνῆς τῆς, ἀνευ οὐδεμιᾶς τοῦ σώματος ἢ τῶν χειρῶν κινήσεως, ἀνευ οὐδενός, ὅπως λέγομεν, σκηνικοῦ. Καὶ ὅμως πάντα τὰ θελήγητρα τοῦ ἔργου, πᾶσαι αἱ προθέσεις τοῦ συγγραφέως καὶ τῶν αἰσθημάτων αἱ λεπτότεραι ἀποχρώσεις ἡρμηνεύθησαν καὶ ἀνεδείχθησαν λαμπρῶς, ὡς εἰκὼν τις τοῦλάχιστον μακρόθεν θεωρουμένη, ὡς ἄσπρα ἐξ ἀποστάσεως ἀκουόμενον, ἐνθ' ἀμυδροτέρη, ἀλλ' ἀπαραιμείωτος μένει ἡ ὅλη ἐντύπωσις· τὸ ἀσήμενον τοῦτο γεγονός ἐπῆρξε δι' ἐμὲ ὀλόκληρος ἀποκαλύψις. Ἀπο τῆς στιγμῆς ἐκείνης κατενόησα ὅτι ἐπὶ ἀσαφείτων βάσεων στηρίζεται ἡ ἀπαγγελτικὴ τέχνη, ἀφοῦ με-

γάλη ἰθὺοποιὸς κατέρωθε νὰ σβύσῃ, ἀν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκφρασθῇ οὕτως, τοὺς χαρακτήρας τοῦ προσώπου, τὸ ὅποιον ὑπεκρίνεται, χωρὶς ν' ἀφαιρέσῃ ὅμως ἐξ αὐτοῦ οὐδέν, οὔτε ἐκ τοῦ ὅλου οὔτε ἐκ τῶν μερῶν αὐτοῦ.

Ἀκολούθως συνεργαζόμεν μετὰ τῆς περιφήμου Ραχίλ, μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς μετὰ τῆς κυρίας Ριστέρη, ἥν ἐπεισα μάλιστα ν' ἀπαγγείλῃ καὶ γαλλικοὺς στίχους ἐγὼ πρῶτος ἐπιμεινὰς καὶ διδάξας αὐτὴν τὴν γαλλικὴν προφορὰν ἀπαιτοῦν.

Ὡς βλέπετε, ἀπὸ μνηστοῦ μεταβλήθην εἰς διδάσκαλον· καὶ τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ καρποφορητὴς δι' ἐμὲ διδασκαλία, ἀφοῦ διδάσκων τις μάλιστα μαυθάνει. Ἐκτοτε δ' ἐπεισθην, ὅτι ὁ δραματικὸς συγγραφεὺς γίνεταί καὶ διδάσκαλος τῆς ἀπαγγελτικῆς. Οἱ ἐρμηνευταὶ τῶν δραματικῶν ἡμῶν ἔργων εἶνε ἐνιοτε πρωτόπαιροι ὑποκριταί, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον δὲ ἄλλος μόνον μορφῆς καὶ λαρυγγιστικὰ πλεονεκτήματα ἔχουσι καὶ ὅμως πολλάκις ἡμεῖς οἱ δραματικοὶ προσεργόμεθα ἐνώπιον αὐτῶν, ὅπως ὑποβάλωμεν εἰς τὴν γνώμην καὶ ἀρτασιαν τῶν τῶν ἡμέτερα ἔργα, ἀπαγγέλλοντες μάλιστα αὐτὰ. Πρῶτα σπουδαιότερον καὶ δυσκολώτερον παρ' ὅσον φαίνεται· πρόκειται νὰ ἐμπνεύσῃ τις εἰς τὸν τυγχόντα ὅτι ὁ ἴδιος αἰσθάνεται ἡ ἡσθάνετο γράφον. Διότι ἡ τύχη τῶν πόνων ἡμῶν κέεται εἰς τὰς χεῖράς των, εἰς τὴν φωνὴν των μᾶλλον. Τότε περὶ αὐτὰς τις ὅτι ἡ ἀνάγνωσις εἶνε πολλῶν δυσκολωτέρων τῆς ὑποκρίσεως, διότι ὁ μὲν ἡθοποιὸς ἐν μόνον μέρος τοῦ

δράματος διδάσκει, ὁ δὲ ἀναγνώστης ὅλα. Ὁ ὑποκριτὴς εἶνε μονωδὸς παίζων ἐν ὀρχήστρᾳ, ἥν ὀλην ἀντιπροσωπεύει ὁ ἀναγνώστης, ἰνυκασιμένος νὰ μιμηθῇ πάσας τὰς ἡλικίας ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πάντα τὰ σχετικὰ αἰσθημάτων νὰ ἐκφράσῃ. Εὐκόλως ἐνοεῖτε τὴν δυσκολίαν τοῦ πράγματος, ἔταν δὲ Σᾶς βεβαίως ὅτι ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἐτη ἀδικονῶς συνεργαζόμεν μετὰ τῶν διασημοτέρων ὑποκριτῶν τῆς πατρίδος μου, ὅα μ' ἐπιτρέψῃτε βεβαίως νὰ ἀναμείνωμαι μαθητῆς τοῦ θεάτρου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπῆλθε καὶ ἡ ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου παρουσία μου. Ὅτε δὲ κατὰ πρώτην φοράν εὗρεθην ἀπέναντι τοιούτου, πρῶτα μὲν τότε μόνον κατενόησα τοὺς ἐπιβαλλομένους κανόνες ἐν πάσῃ περιστάσει. Καὶ οὕτω ἐληξεν ἡ μόρφωσίς μου. Δὲν λέγω ὅτι κατέστη διδάσκαλος τῆς ἐκζητουμένης τέχνης· ἀλλ' ἐπειδὴ ὅπωςδῆποτε πλείστους μὲν διδασκάλους αὐτῆς ἐγνώρισα, πάσας δὲ διήλθον τὰς τάξεις τῆς βαθμιαίας εἰς αὐτὴν μυστικῆς, ὑπεβλήθην δὲ καὶ εἰς τὰς νενομισμένας ἐξετάσεις, ἐπῆλθε μοι τέλος ἡ ἰδέα νὰ συντάξω τὴν ἐνάστιμον διατριβήν μου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπὶ μακρὸν χρόνον συλλεθεισῶν τούτων παρατηρήσεων, οὐχὶ ἐν εἴδει διδαγμάτων. ἀλλ' οὕτω πως ἐκτεθεμελιώων, ὥστε νὰ παρέχωσιν ὅλα τὰ στοιχεῖα σαβαρᾶς συζήτησεως. Οὕτω δὲ κατηρτισμένον τὸ σγῆδιδόν μου, ἡθελήσα νὰ τὸ ὑποβάλω εἰς τὴν γνώμην σπουδαίου φίλου μου.

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ.

(μετὰ εἰκόνας).
(τέλος).

Τὰ τηλεφωνικὰ πλέγματα τῶν μεγαλοπόλων εἶνε ἀπλούστατα διατεταγμένα, πιστεύομεν δ' ὅτι οἱ Ἀναγνώσται τῆς „Κλεισθῆς“ ἐντελῶς θὰ ἐνοήσωσι τὸν μηχανισμόν των διὰ τῶν κατωτέρω ἐξηγήσεων καὶ τῶν παρατιθεμένων δύο εἰκόνων. Μεγάλαι σιδηραὶ βάρβιδαι, ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν αἰκοδομῶν ἐμπεπηγμέναι, φέρουσι τὰ διάφορα τηλεφωνικὰ σύρματα, ἐκ τούτων δὲ ἐν καὶ μόνον συνδέει τὴν οἰκίαν, περὶ ἧς προηγουμένως εἰπομεν, μετὰ τῆς πόλεως, καὶ διὰ τοῦτο αἰνιγματικῶδες ἴσως θὰ φαῖν εἰς τοὺς μὲ μυστημένους εἰς τὰ μυστήρια τῆς νεωτέρας ταύτης ἐφευρέσεως, πῶς εἶνε δυνατόν ἄρα γε τῇ βοήθειᾳ τούτου καὶ μόνου τοῦ σύρματος νὰ συνομιλῇ τις μετὰ διαφόρων καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀπομακρυσμένων προσώπων. Εἰς ἐξήγησιν λοιπὸν τοῦ φαινομένου τούτου δύναται νὰ χρημεύσωσι τὰ ἑξῆς:

Ἀπαντα τὰ σύρματα τηλεφωνικοῦ τινος δικτύου μίαν τινος πόλεως, ὅλον τῆς Λευφίας. Ἰδηγοῦσι πρὸς τινα κεντρικὸν σταθμὸν, ἐνθα τελευτῶσιν εἰς ἓνα ὑψηλὸν πύργον. Παραμοιάζοντες τὰ τηλεφωνικὰ ταῦτα σύρματα μετὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, δυνάμεθα τὸν κεντρικὸν τοῦτον σταθμὸν νὰ θεωρήσωμεν καὶ ἀνομάσωμεν ἐγκέφαλον, ὡς ἀποδεχόμενον ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς ἐντυπώσεις καὶ πάλιν πέμποντα αὐτὰς πρὸς τὰ ἑκτός. Ἢ πρώτη τῶν δύο ὑποθεν εἰκόνων δεικνύει πῶς συνέχονται τὰ διάφορα καὶ πολυπληθῆ σύρματα ἐπὶ τοῦ πύργου, εἰς ὃν περατοῦνται, ἐν ᾧ ἡ δευτέρα ἡμῶν εἰκὼν παρέχει τὴν ἐσωτερικὴν ὅψιν τοῦ κεντρικοῦ τηλεφωνικοῦ γραφείου τῆς Λευφίας.

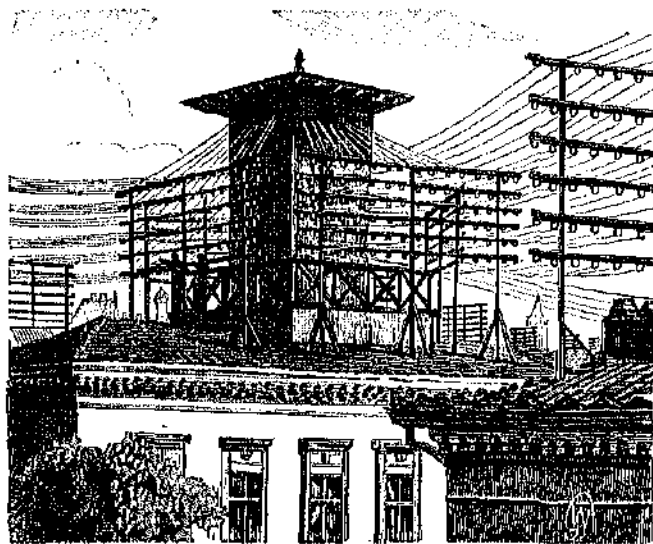
Πρὸς ἕκαστον τῶν συνδρομητῶν ἄγει ἓν σύρμα καὶ τοῦτο περατοῦται εἰς τὸ κεντρικὸν γραφεῖον. Ἐὰν λοιπὸν

συνδρομητῆς τις θελήσῃ νὰ ὁμιλήσῃ μετ' ἄλλου τινός, δὲν ἔχει ἄλλο τι νὰ πράξῃ παρὰ νὰ πείσῃ τὸ ἤλεκτρικὸν κομβίον τῆς συσκευῆς, ἥν ἔχει παρ' ἐαυτοῦ. Τὴν αὐτὴν στιγμήν ἐπὶ τοῦ λεγομένου πίνακος ἐν τῷ κεντρικῷ γραφείῳ καταπίπτει μικρὰ τις μεταλλικὴ πλάξ καὶ φαίνεται ὁ ἀριθμὸς τοῦ τηλεφώνου, οὗ ὁ ἰδιοκτήτης ἐπιθυμῇ νὰ ὁμιλήσῃ. Ὁ ὑπάλληλος θέτει τὸ τηλεφώνον εἰς τὸ οὖς του, συνδέει τὴν διευθύνσιν αὐτοῦ μετὰ τὴν διευθύνσιν τοῦ ὁρατοῦ γενομένου ἀριθμοῦ καὶ ἐρωτᾷ τὸν κάτοχον αὐτοῦ μετὰ τίνος ἀριθμοῦ θέλει νὰ συνομιλήσῃ, διότι ἕκαστος συνδρομητῆς ἔχει ἴδιον ἀριθμὸν, σημειωμένον ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν συνδρομητῶν, εἰς οὓς πάντοτε δίδεται τοιοῦτος ἄμα τῇ ἐκδόσει του.

Ναυῶν ὁ ὑπάλληλος τὸν ἀριθμὸν, ἀμέσως συνδέει ἀμφοτέρων τῶν ἀριθμῶν τὰς διευθύνσεις, δίδει τὸ σύνθημα εἰς τὸ ἀκροατὴν διὰ τινος κωδωνίσκου, ὅτι ὁ μετ' οὗ θέλει νὰ ὁμιλήσῃ εἶνε παρών, δηλαδὴ εἰδοποιήθη, καὶ οὕτω ἀρχίζουσιν ἀμφότεροι οἱ συνδρομηταὶ νὰ συνδιαλέγονται κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ἥτις συνίσταται ἐκ δύο τμημάτων, συνδεομένων πρὸς ἄλληλα ἐν τῷ κεντρικῷ σταθμῷ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ σταθμὸς οὗτος λέγεται κεντρικὸν ἐνωτικὸν γράφειον. Ἐκτεὶ βλέπει τις τοὺς ὑπάλληλους ἀδικονῶς ἐργαζομένους καὶ ἐν διηνεσὶ ἀσχολία εὐρισκομένους. Πρὸ αὐτῶν εὗρισκονται οἱ πίνακες, οἵτινες εἰς τὰ ἄνω μὲν φέρουσι τοὺς ἀριθμούς, κεκαλυμμένους ἤδη διὰ μικρῶν μεταλλίνων πλακῶν, κάτωθεν δὲ ἔχουσι τὰ ἐνωτικὰ τέρματα, χρησιμεύοντα πρὸς σύνδεσιν τῶν διαφόρων τηλεφωνικῶν ὀδῶν. Ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἱστάμενος ὑπάλληλος φαίνεται ἤδη ἐτοιμαζόμενος νὰ συνδέσῃ τὰς δύο διευθύνσεις, ὧν τοὺς ἀριθμοὺς μαυθάνει ἤδη

διὰ τοῦ τηλεφώνου, διὰ δὲ τῆς ἀρισταρᾶς χειρὸς, ὡς φαίνεται, προσπαθεῖ νὰ τοποθετήσῃ καὶ προσαρμύσῃ καταλλήλως τὸ ἐνωτικὸν ἑρμα εἰς τὴν οἰκίαν τηλεφωνικὴν διεύθυνσιν.

Διὰ τῆς ὅπως μεγαλοφυοῦς καὶ ἐπίσης ἐξ Ἀμερικῆς καταγομένης ἐφευρέσεως, καθ' ἣν ἀπεδείχθη πλέον τίς ὁ καταλλήλότερος καὶ ἐπιτηδευότερος τρόπος τῆς παρεμβολῆς τοῦ ἐνωτικοῦ γραφείου εἰς τὸ ἔλιν σύμπλεγμα, ἐγένετο δυνατὴ ἡ τηλεφωνικὴ συγκοινωνία, ὑπαρχόντων τῶν συνδεμάτων ὧσιν καὶ συνδρομητῶν, οὗτοι δὲ κατέστη τὸ τηλεφώνον ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τοιοῦτον συγκοινωνίας μέσον,

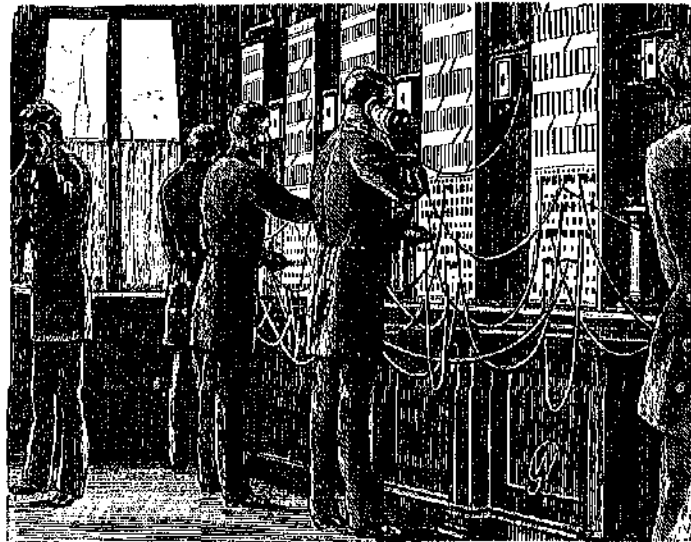
ὥστε οὐχὶ μόνον χάριν τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἰδιωτικὰς καὶ οἰκιακὰς ἀκόμη ὑποθέσεις καθ' ἑκάστην νὰ αὐξάνηται ἡ πρὸς αὐτὸ ἀγάπη καὶ εὐνοία τοῦ δημοσίου.

Ἐρχομεν ἀφήσῃ τὴν ἡμετέραν συναναστροφὴν, ὥπως ποιήσωμεν μικρὸν τινα ἐκδρομὴν εἰς τὸν κεντρικὸν ἐνωτικὸν σταθμὸν, ἥδη δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν ἐκπευρισκομεν αὐτὴν εὐθύμως συνδιαλεγομένην καὶ διασκεδάζουσαν.

Ὁ οἰκοδεσπότης ἐν τῷ μεταξὺ ἐπανήλθεν ἐκ τοῦ κατεστήματός του, ὁμοίως ἐφθασαν καὶ τὰ διάφορα παραγγελθέντα ἐδώδεμα καὶ ποτά, ὥστε ἡ μάγειρος ἀσχολεῖται ἤδη μετὰ πάσης σπουδῆς εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ δείπνου.

Ἡ συναναστροφὴ δεικνύει τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα, ὃν καὶ ἄλλαι τοιοῦτου εἶδους διασκεδάσεις. Συνομιλοῦσι περὶ

πλείστον ὧσιν πραγμάτων, συζητοῦσι περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ δύναται εὐαρεστώτερος νὰ καταστῇ ὁ παροδικὸς αὐτὸς βίος. Ἡ οἰκοδεσποῖνα ἀρχίζει ἤδη νὰ ἐλπίζει, ὅτι ὁ σύζυγός της θὰ παρατηρήσῃ τοῦ ταξειδίου, διότι συμβουλευθεῖσα τὸ ὁρολόγιόν της, βλέπει ἐγγιζουσάν τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμαξοστοιχίας, μεθ' ἧς ἐσκόπει ν' ἀναχωρήσῃ. — «Θὰ μεῖνης καὶ σήμερον;» ἐρωτᾷ θριαμβευτικῶς ἐπιδεικνύουσα αὐτῇ τὸ ὁρολόγιόν της. — «Καλὰ ἔκαμες καὶ μ' ἐνθύμισες», ἀπαντᾷ ὁ σύζυγος. ἀπεφασίσα ν' ἀνα-

χωρήσῃ μετὰ τὴν νυκτερινὴν ἀμαξοστοιχίαν. Καὶ ταῦτα λέγων τρέχει εἰς τὸ τηλεφώνον, συνεννοεῖται μετὰ τοῦ γραφείου τῶν ἀμαξῶν τοῦ ἔθνους, καὶ παραγγέλλει μίαν θέσιν ἐν τῷ αὐτῷ τινὲ ἀμάξῃ διὰ τὴν νύκτα, λαμβάνει μετ' ὀλίγον καταφορικὴν ἀπόκρισιν διὰ τοῦ πνεύματος, ὑπερ ἐν μορφῇ τηλεφώνου τὴν ἐρώτησιν καὶ τὴν ἀπόκρισιν τῇ διαβιβάζει μετὰ τόσης ταχύτητος, ὡς ἂν μὴ ἦσαν πλέον φυσικὰ φαινόμενα ἐν συνεργείᾳ, ἀλλὰ πράγματι διαβολικὰ πνεύματα μετὰ τεσσάρων διαστάσεων.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ εὐρίσκει τὴν ὥρην, ὅτι τὸ τηλεφώνον καὶ μεθ' ὅλα του τὰ πολλὰ προτερήματα, ἔχει ἐν τούτοις καὶ τὰ σκοτεινὰ του μέρη, διότι ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν αὐτό, ἡ προσωρινὴ χρεία της ἤθελεν ἀναβληθῇ τοῦλάχιστον ἀκόμη μίαν ἡμέραν.

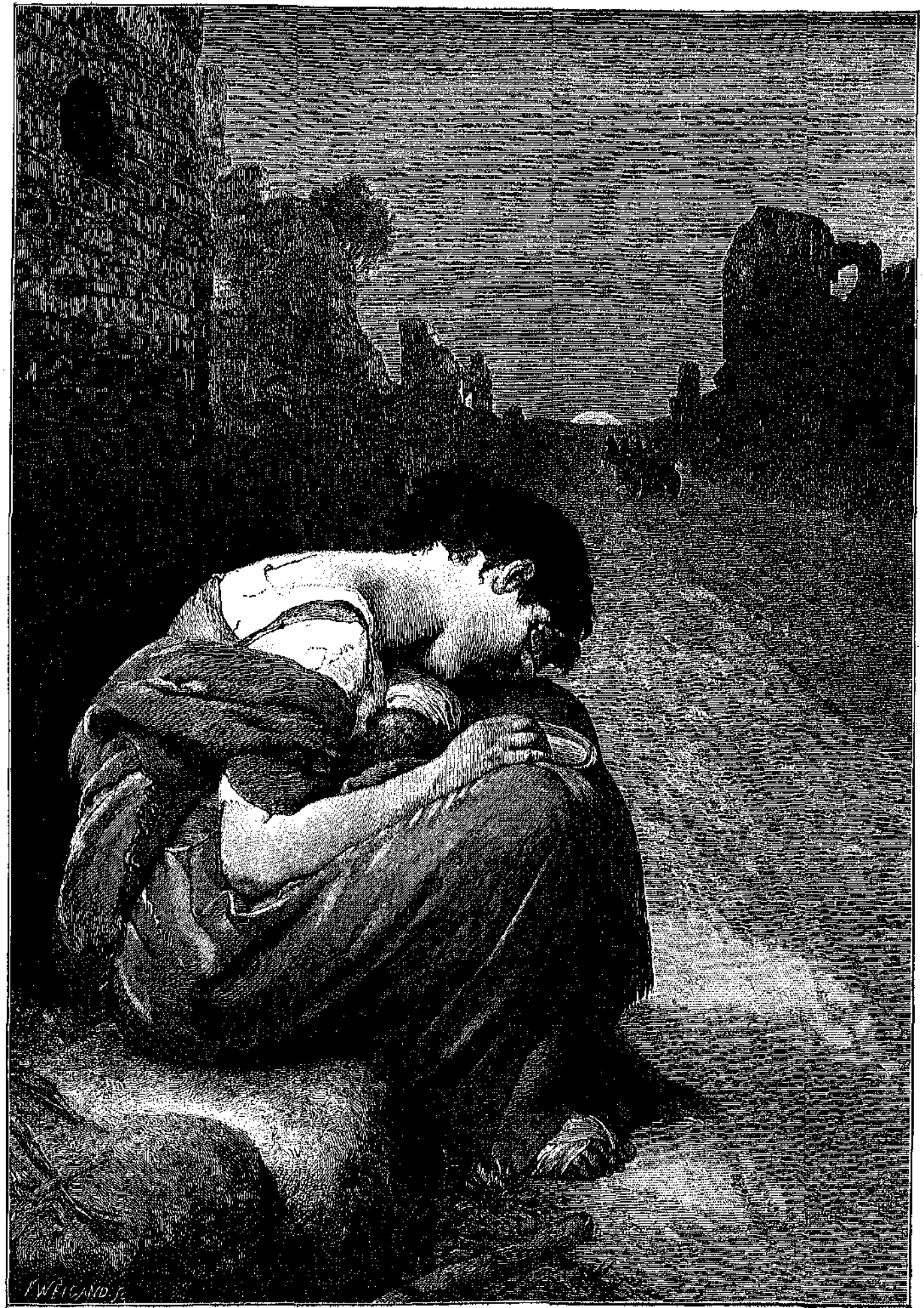
ΣΚΕΨΕΙΣ ΦΡΟΝΙΜΟΥ ΜΗΤΡΟΣ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

«Νὰ σὲ πῶ, γυναικά μου, καλὰ θὰ κάμωμεν, ἂν περιορίσωμεν ὀλίγον τὰ ἐξοδὰ μας.» Πόσοι ἀρὰ γε οἰκογενεάρχαι κατὰ τὸ διάστημα τῶν τελευταίων ἐτῶν εἶπον τὴν φράσιν ταύτην εἰς τὰς συζήτους των κατὰ διφόρους τρόπους καὶ μετὰ ποικίλους τόνους τῆς φωνῆς των! «Ὅλοι θέλουν νὰ „περιορίσουν“ τὰ ἐξοδὰ των, ὅλος ὁ κόσμος ἐπὶ τέλους ἠσθάνθη αἰφνης τὴν ἀνάγκην νὰ „οἰκονομήσῃ“.

Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς παριστᾷ τὴν ἀνάγκην ταύτην τῇ κυριάρχῃ του, ὁ διευθυντὴς τῶν κτημάτων τῇ βασιλοῦσῃ κυρίῳ του, ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια πωλοῦσι τὰς

θελατικὰς ἐξοχικὰς αὐτῶν ἐπαύλεις χάριν οἰκονομίας. πρὸς τὸν αὐτὸν δὲ σκοπὸν ἀγγλοὶ λόρδοι „ἀποδημοῦσιν“ εἰς ἡπειρωτικὰς γῆρας, καὶ ἐδῶ μὲν βλέπεις τοῦτον ἀπολύοντα τὸν δευτέρον ὑπηρετὴν του, ἐκεῖ δὲ τὸν ἄλλον ἀποπέμποντα τὴν μόνην καὶ περὶ ὧν φροντίζουσιν ὑπηρετρίαν του· ὁ ὑπουργὸς τὸν μῆνα τοῦτον θὰ δώσῃ δύο μόνον ἐσπερίδας ἀντὶ τῶν νενομισμένων καὶ ἄλλοτε διδομένων πέντε μεγάλων ἐσπερινῶν διασκεδάσεων, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ αὐτοῦ ἀρχίζει χάριν οἰκονομικῶν λόγων νὰ περιορίσῃ τὴν τρυφὴν τῶν τέκνων της, — ἀπαντες ἐπὶ τέλους πλούσιοι καὶ πένητες, μικροὶ καὶ μεγάλοι προσπαθεῖσι νὰ οἰκονομήσωσιν, οὕτω δὲ, ἐὰν τὸ

Ἡ ΕΠΙΛΥΣ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΠΗΛΙΑΣ ΕΝ ΡΩΜῃ. Ἐικὼν ὑπὸ Γαβριὴλ Μάξ.

πράγμα εξακολουθήσει την πορεία αυτήν, δύναται τις να πιστεύσει, ότι εντός βραχέος θα καταπλουτήση άπας ο κόσμος.

Τὰ πυρασφαγή χρηματοκιβώτια θα διαρραγώσιν εκ του μέλλοντος να υπερεχειλιστή εν αυτοίς πλούτου, τὰ δὲ ταμειοτήρια δὲν θα ἔχωσι μετὰ μικρὸν πού να ἀποθέσωνι τὰ ἐν αὐτοῖς ἐπισωρευθέντα χρήματα· ἐν τούτοις οὐδὲν εκ τούτων μέλει να συμβῇ, μετ' ἔλην δὲ τὴν φειδῶ καὶ τὴν οικονομίαν οἱ ἀριθμοὶ τῶν πενήτων καθ' ἑκάστην αὐξάνεται, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν οικονομούντων ἀγνοοῦσι πῶς να οικονομήσωνι ἢ ἀδυνατοῦσι μετ' ἐνεργητικότητος να ἐπιδιώξωσι τὴν ἐφαρμογὴν τῶν οικονομικῶν αὐτῶν σχεδίων.

«Πῶς καὶ πού πρέπει να οικονομώμεν.»

Ἡ ἀπόκρισις εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπήτησε πολλῶν διακρίων καὶ ἀπάνων νυκτῶν δαπάνην. Θὰ πειραθῶ δὲ σήμερον εἰλῶν τι ἐγγύτερον να ἐξετάσω τὸ ζήτημα τοῦτο. Διότι καὶ ἐγὼ πρὸς λύσιν αὐτοῦ ἤγερσεν καὶ ἐκλαυσα, ἐσκέφην καὶ ἐψιλοσόφησα. Πρὸς τὸ παρὼν δὲ ἀφήσωμεν τοὺς „λιδανάτους“ ἐκ τῶν οικονομούντων ἐκτὸς τοῦ ἡμετέρου κύκλου, διότι οὐδεμίαν ἔρεξιν ἔχομεν ν' ἀσχοληθώμεν εἰς ἐπιήμιους οικονομικὰς ἐγχειρίσεις καὶ να ἐνδιατρίψωμεν εἰς ζητήματα τῆς πολιτικῆς οικονομίας. Ὡς πάντοτε, οὕτω καὶ νῦν αὐστηρώς θα περιορισθώμεν εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἐπεκράτειαν. εἰς τὸν κύκλον τῶν οἰκοδόποιων.

Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν ταλαίπωρον οἰκοδόποιον αἶψαν ὁ σύζυγός της. Πρέπει να περιορισωμεν τὰ ἐξοδὰ μας“, αὕτη δὲ πρῶτος εἰς ὑπακοὴν τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ παραδέτεται αὐτῇ εἰς τὴν τραπεζάν ἀντὶ τοῦ συνήθους φητοῦ φαγητοῦ ἐξ ὀσπρίων ἢ λαχάνων.

— Ὅχι, καλέ. ἐκφρονεῖ παραγισθὺς ὁ σύζυγος, τακτικὸ φαγὲ θέλω να ἔχω ἔμπρὸς μου. Ὡς φαγητό, γυναικά μου, δὲν γίνεται οικονομία, καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ ἔχομεν καὶ παιδιὰ, τὰ ὅποια πρέπει να τρέφωνται καλὰ, διότι γρήγορα μεγαλύνουν.

Ἡ σύζυγος σιωπᾷ καὶ σκέπτεται „να ἴδῃ, θὰ δοκιμάσω τώρα να οικονομήσω ἀπὸ τὰ φορέματα“, ἡρωϊκῶς δὲ παλαίει κατὰ τοῦ πέθου, ὅν πρὸ πολλοῦ ἔτρεφεν, ὅπως ἀποκτήσῃ καινούργϊ ἐπενδύτην.

Ἦλθε μία πρόσκλησις. Ὁ σύζυγος ἀναφανίσταται, ἀνεπιλήπτως ἐνθουσιάζων, εἰς τὸ δωμάτιον καὶ εἰδοποιεῖ, ὅτι εἶνε ἔτοιμος πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἦ σύζυγος ἀμέσως ἀναζητεῖ τον πῖλον καὶ τὸν ἐπενδύτην της.

— Δὲν ἔχουν ἀκόμη ἔτοιμο το καινούριο σου μαντέλο; ἐρωτᾷ ὁ σύζυγος μὲ ἀγανάκτησιν.

— Ἀλλὰ — τὸ ἐπανωφόρι μου εἶνε ἀκόμη πολὺ καλὸ καὶ — ἤθελα να οικονομήσω, ἀπαντᾷ τραυλίζουσα ἡ κυρία.

Εἰς τὰ φορέματα δὲν γίνεται, σὲ λέγει οικονομία, λέγει ἐπιτακτικῶς ὁ σύζυγος, τί θὰ ποῦν ὑστερα δι' ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι ὅταν σὲ βλέπουν να περναίης ἔξ ἡύμον μὲ ἕνα τέτοιο μαντέλο παλαιὸ πλέον καὶ ὅχι τοῦ συμμοῦ. —

Συνέπεια δὲ τοῦ ἀποτυχόντος τούτου οικονομικοῦ πειράματος εἶνε ὅτι — ἀντὶ να πορευθῶσι πεζῇ — εἰς τὴν παρακείμενὴν τοῦ δρόμου γυνίαν μισθώνουσιν ἄμαξαν καὶ εἰς τὸ πρῶτον ταχὺν κατὰστῆμα ἀγοράζουσιν ἀκριβὸν τινα ἐπενδύτην, ὁ ὅποιος μάλιστα οὐτε εἶνε τῆς ἀρεσκείας τῶν ἀγοραστῶν. —

Ἡ καλὴ ἡμῶν αὕτη οἰκοδόποινα εἶνε εκ τῶν καρτερικῶν ἐκείνων καὶ πρῶων γυναικῶν, αἵτινες δὲν σοφιστούνται.

Οὐδεμίαν λέξιν λέγει προηγουμένως περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀλλ' ἀμέσως π. χ. διαγράφει εκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τὰ μυστικὰ μαθηματα τῶν θυγατέρων της ἢ προσπαθεῖ να κάμῃ οικονομικὰ πειράματα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν του υἱοῦ της.

— Εἰς ὅλα τὰλλα καλὴ ἡ οικονομία, εἰς τὰ γράμματα ὅμως ὅχι! λέγει μὲ τῶν ἡμερῶν ὁ σύζυγος· ἔπειτα τί ἄλλο ἔχομεν ν' ἀφήσωμεν εἰς τὰ τέκνα μας; αὐτὰ εἶνε τὸ καλλίτερον κεφάλαιον δι' ὅλον τὸν βίον των.

Θέλει ἐπὶ τέλους ν' ἀποπέμψῃ τὴν ὑπερέττειαν, ἀλλ' — „αὐτὸ μόνον ἔλλειπεν!“ ἀκούει. — Μήπως δὲν τυραννεῖσαι ἀρκετά;

Τοιοιτοτρόπως βαίνουναι τὰ πράγματα καὶ ἐν τούτοις καθ' ἑκάστην ἀκούει τὸ παλαιὸν ἐκείνο λόγιον „πρέπει να περιορισωμεν τα ἐξοδὰ μας“.

Δὲν εἶνε αὐτὸ πλέον ἀπελπισία; — Ὅχι, καλὴ μου οἰκουρά, δὲν πρέπει ν' ἀπελπισθῇς, διότι ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀντίφασιν, ἥτις τόσον συνεχῶς κατέστρεφεν ὅλα σου τὰ σχέδια, ἔγκειται συγχρόνως καὶ ἡ μόνη ὁρμή λύσεως τοῦ ζητήματος.

Ἡ οικονομία δὲν πρέπει να γίνηται εἰς ἐν μόνον πρᾶγμα, ἀλλ' εἰς ὅλα καὶ ὅφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις καὶ κατὰ τρόπον ὅπως ἀνεκπισθῇτον, οὕτως ὥστε γενικῇ τῇ μόνον να παρατηρήται, οὕτ' δὲ καὶ μερικῇ οικονομία. Οὕτω δὲ, ἵνα ἀναφέρωμεν αὖθις τὸ πρῶτον παράδειγμα, ἡ οἰκοδόποινα δὲν ἔπρεπεν ἀμέσως ν' ἀποκόψῃ καθ' ὅλονκληρίαν τὸ κρέας, ἀλλὰ να προμηθεύηται νῦν μόνον ὀλιγωτέραν αὐτοῦ ποσότητα ἢ τὸ πρῶτον. Ἐὰν τὸ καθ' ἑκάστην κρέας ἡλάττωσιν κατὰ 100—200 δράμια, ἐντὸς ἔτους θα εἴη περισσεύμα 80—100 δραχμῶν, δι' αὐτῶν δὲ ἡδύνατο οὐχὶ μόνον ἐπενδύτην, ἀλλὰ καὶ ἕνα πῖλον περιπλέον ν' ἀγοράσῃ. ἐκτὸς ἐὰν αἱ ἀπαιτήσεις της ἦσαν πάρα πολὺ υπερβολικαί.

Μικρὰ τις λοιπὸν καὶ μετρία οικονομία εἴς ὅλον χωρὶς εκ τούτου να προκύπῃ ζημία τις, δύναται ν' ἀποτελέσῃ σημαντικὴν βοήθειαν καὶ ἀνακούφισιν, ἡ ὅποια ἀδυστάτως πολὺ μεγαλύτερα καθίσταται. Ἦταν οὐδὲν μὲν περιττόν προμηθευόμεθα, πορίζόμεθα δὲ πᾶν τὸ ἀναγκαῖον καὶ χρῆσιμον κατὰ τὴν εὐθετον ὥραν καὶ εκ τῶν καταλλήλων πηγῶν, καὶ συγχρόνως προσέχομεν μετ' ἐπιμελείας, ὅπως μηδὲν καταστραφῇ ἡ ἀπολαύσις. Διὰ τῶν τριῶν τούτων μέτρων δυνατόμεθα πολὺ πλεύτερα να οικονομήσωμεν παρὰ ὅσα διὰ στενοτάτου περιορισμοῦ εἰς ἐν μόνον πρᾶγμα.

“Ὅσα γίνονται ἀπὸ ἕνα μεγάλο νοικοκυρεῖο κάμουν ὀλιόκληρον μικρὸ νοικοκυρεῖο“ ἡ δὲ ἀλήθεια τοῦ λογίου τούτου εἶνε πλέον ἀποθεδευμένη. Ἐξ ἐκάστου κτήματος κλέπτονται τοσαῦτα ἀφανῇ νομιζόμενα ἀντικείμενα. ὅσα δύνανται ἀληθῶς ν' ἀποτελέσωνιν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα σιεύ, οἰκογενείας. Ἦνὸς κακοῦ τούτου οὐδεμίαν θεραπεία οὕτε εὐρέθη οὕτε ὑπάρχει, ὥστε καὶ ἐὰν τίς μοι εἴπῃ, ὅτι παρ' αὐτοῦ ἄλλως ἔχουναι τὰ πράγματα, ἐγὼ πιστεύω μᾶλλον ὅτι τῶν πραγμάτων τούτων οὐδεμίαν γινῶσιν ἔχει, πιθανῶς δὲ καὶ ἀφίνει — δις να κλέπτονται τὰ πράγματά του.

Πᾶσα οικονομία οἰκοδόποινα φροντίζει, ὅπως μηδεὶς εκ τῶν ἐν τῇ οἴκῳ ἀπομακρύνῃται τῆς τραπέζης πεινῶν. ὅπως μηδεὶς εκ τῶν αἰτούντων ἐλεημοσύνην ἀπέλθῃ ἄσιτος εκ τοῦ οἴκου της, μὴ λιμώττωσι δ' ἀφ' ἑτέρου καὶ τὰ μικρὰ πτηνὰ τὰ ἔξω τοῦ παραθύρου καθιπτάμενα, ἐν τούτοις — οὐδέποτε ἐπιτρέπει να ἐξαφανισθῇ τι ματαίως, οὔτε τὸ μικρὸν ψυχίον, οὔτε τῆς ταινίας τὸ ἀποκοπὸν τμήμα, οὔτε ἡ ἀφανὴς καρφοβελόνη, οὔτε καὶ αὐτὸ τὸ βέλος.

Γνωρίζω γυναικάς, αἱ ὅποια πάντοτε ὁσάκις βρέχει φοροῦσι διὰ πρώτην φοράν τὸν καινούργϊ πῖλόν των, — ἐννοεῖται δ' ὅτι λησμονοῦσι συγχρόνως να συμπαραλάβωσι τὸ ἀλεξιβρόχιόν των. Αἱ τοιαῦται οἰκοδόποινα διαφυλάττουσι μὲν μετ' ἐπιμελείας τὸ ὑπόλοιπον τοῦ φητοῦ, ἀλλὰ μετὰ τινος ἡμέρας τὸ ἀπορρίπτουσι ἐν σιωπῇ καὶ κρυφίως, ἐκτὸς ἐὰν τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ κρέατος δὲν ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξύ ψυχὴν — καὶ μόνον τοῦ ἐδραπέτευσε· καὶ ἔπειτα αἱ ἀγαθαὶ αὐταὶ κυρίαι τολμῶσι να ἰσχυρίζωνται, ὅτι ἡ „σοφὴ οικονομία“ συνίσταται εἰς τὸ να δώσωσιν ὀλιγότερον τοῦ δέοντος φαγητῶν εἰς τοὺς ὑπέρτατος ἢ ἀρνηθῶσι να „σπαταλήσωσι“ δύο παράδες ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν.

Ὁ ἄγγλος σοφὸς οικονομολόγος Σμῖλς, ὁμιλῶν περὶ οικονομίας, δίδει ἡμῖν τρεῖς χρυσᾶς συμβουλίας, τὰς ἐξῆς 1^η) ἐξόδευσεν πάντοτε ὀλιγότερα τῶν ὅσα ἐξοδεύεις, 2^η) πλῆρονα τοῖς μετρητοῖς καὶ μετὰ καρτερίας ἄπεχε ἀπὸ παντός, ὅτι δὲν δύνασαι να πληρώσῃς καὶ 3^η) οὐδὲν ἀβέβαιον εἰσόδημα ὑπολάμβανε ὡς ἡδὴ εἰλημμένον καὶ μὴ διαδέτης αὐτὸ εκ τοῦ προτέρου.

Οἱ κανόνες οὗτοι εἶνε τῷ ὄντι ὀλίγον ἀπτόμοι, τραχεῖς, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε, μεγάλων ἐπαίνων εἶνε ἄξιος ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε δινηθῇ να τοὺς ἀκολουθήσῃ. Πρὸ πάντων ἡ πρώτη συμβουλίᾳ εἶνε λίαν ἀξιόσυστατος, καθ' ἣν κατὰ τὰς εὐτυχεῖς τῆς ζωῆς ἡμῶν ἡμέρας πρέπει να ὑέτωμέν τι πάντοτε κατὰ μέρος, οὗ πιθανὸν να λάβωμεν ἀνάγκην κατὰ τὰς αὐτοχρεῖς.

Ἡ δευτέρα συμβουλίᾳ τοῦ Σμῖλς, καθ' ἣν „πληρώνα τοῖς μετρητοῖς καὶ ἄπεχε ἀπὸ παντός, ὅτι δὲν δύνασαι να πληρώσῃς“, κατ' ἐμὴν ἰδέαν ἔχει σχετικὴν τὴν ἐν αὐτῇ ἐγκυρπομένην ἀλήθειαν, διότι μοι φαίνεται ὀφυσμένη μόνον δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουναι σταθερόν τι ἐσοδὸν καὶ ἐπομένως εὐκολώτατα δύνανται να ἐξαπλωθῶσιν ἀναλόγως πρὸς τὸ „εὐφρόλωμα“ τοῦτο. Ἐὰν δὲ ἤβελέ τις να ἐφαρμύσῃ αὐτὴν εἰς τὰς ἐμπορικὰς, οικονομολογικὰς καὶ ἄλλας παραμοίας ἐργασίας, ἀμέσως ἤθελε διακοπῇ πᾶσα ἐμπορικὴ κίνησις καὶ συγκοινωνία.

“Ὅτε κατὰ πρῶτον ἀνέγνων τὸν τρίτον κανόνα, καθ' ὃν „οὐδὲν ἀβέβαιον εἰσόδημα δέον να θεωρῇ τις ὡς ἡδὴ εἰλημμένον καὶ ἐπομένως να μὴ διαδέτῃ αὐτὸ εκ τοῦ προτέρου“ ἐνεθυμνήθην γείτονα τινα ἡμῶν. Οὗτος εἴχε φυτάσει εἰς ὅλους τοὺς ἀγρούς του γλυκυκάρπους κερασσιὰς, δι' ἧς, ὡς εκ τῶν ὑστέρων ἀπαδείχθη, τὸ ἔδαφος ἐκείνο οὐδόλως ἦτο κατάλληλον.

— Ἐντὸς τριῶν, τεσσάρων ἐτῶν θα ἤμπορῷ να ἐνοικιάσω τὰς κερασσιὰς μου ἀντὶ 1600—2000 φράγκ. τοῦλάχιστον, ἔλεγεν οὗτος θριαμβευτικῶς, ἀν μετατρέψω αὐτὸ τὸ ποσὸν εἰς κεφάλαιον, θα ἔχω τοῦλάχιστον εἰκοσι καὶ πέντε χιλιάδας φράγκ., τοιοιτοτρόπως διὰ τῶν διενδρουστοιχῶν τούτων καὶ ἡ ἄξια τοῦ κτήματός μου ἠῤῥήθη ἀναλόγως.

— Αὐτὸς κάμνει ῥᾶν να εἶχεν ἀπὸ τώρα τὰς εικοσιπέντε χιλιάδας εἰς τὸ θυλάκιόν του, εἴπε ποτε μειδιῶν ὁ σύζυγός μου, αὐτὸς ἔμπορεῖ αὖριον να σηκωθῇ καὶ να ἐπιδιορθώσῃ τὴν ἐπαυλὶν του διὰ τῶν ὑποθετικῶν τούτων χρημάτων.

Πράγματι δὲ τοῦτο καὶ συνέβη. Ἡ ἐπιδιόρθωσις καὶ ἐποικοδόμησις τῆς ἐπαύλεως ἀπήτησε περὶ τὰς 20 χιλιάδας

φράγκων, δὲ ἔπρεπε να προμηθευθῇ, ἐν ᾗ εκ τῶν κερασιῶν του οὐδὲ ὀβολὸν συνήγαγεν ἀκόμη, δι' ὃ καὶ μετὰ παρέλευσιν πέντε ἐτῶν ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ, πωλήσας εἰς ἄλλον καὶ τὴν ἐπαυλιν καὶ τὰς κερασσιὰς του.

Ἀλλὰ καὶ ἡ οικονομία δὲν δύναται να ὑπάρξῃ „μόνη“ εἰς τὸν κόσμον, ὅπου δὲ εἶνε ταυῦτη, δὲν δύναται να ὀνομασθῇ ἄλλο παρὰ ἄσκοπος συναγωγὴ ἀργυρίου καὶ περιουσίας ἥτοι πλεονεξία, ἡ ὀληθῆς στέρησις ἐν μέσῳ τῆς ἀφθονίας, ἥτοι ταπεινὴ φιλαργυρία. Ἡ γνησία, ὁρμή καὶ ἀληθὴς οικονομία, ἣν ἐγὼ ἐννοῶ, οὐδέποτε εὐρίσκεται μόνη, διότι ἵνα γίνη τις οικονομία ὑπὸ τὴν κοινωτάτην τῆς λέξεως ἐννοίαν, ἀπαιτεῖται ν' ἀγαθῷ εκ τῶν προτέρων τὴν τάξιν, τὴν καθαρότητα, τὴν ἐπιμελείαν καὶ τὴν φρόνησιν. Ἐν τούτοις καὶ πολὺ ὕψηλότερον δύναται να αἰσθηθῇ ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἐλαχίστη αὐτή καὶ πεζωτάτη ὅλων τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν, ὅταν δηλαδὴ συννηομένη πρὸς τὴν γενικοφροσύνην καὶ τὴν ἐλευθεριότητα θεωρῇ τὴν εἰλικρινὴ καὶ θερμὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην ὡς τὴν μόνην κινήτηριον δύναμιν τῶν ἐνεργειῶν της. Οὗτος εἶνε ὁ Ὀρθόμορος αὐτῆς καὶ ὅταν ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ τούτου, καθίσταται ἀληθὴς ἀρετὴ, ἀρετὴ εκ τῶν φαινοτάτων καὶ ἐξοχωτάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Βεβαίως εὐγενεῖς καὶ φιλόφρονες εἶνε οἱ βαθύπλουτοι ἐκεῖνοι, οἱ τείνοντες τὴν φιλόφρονον χεῖρά των καὶ εκ τοῦ θαφίλους πλούτου των δίδοντες ἐλεημοσύνας, ἀλλ' ἄξιον μαίζονος τιμῆς εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶνε ἠναγκασμένοι πρῶτον να οικονομήσωσι καὶ να ταλαιπωρηθῶσιν, ὅπως κατόπιν εἰς τὸ κατάλληλον μέρος δινηθῶσιν ἐτι πλεῖονα να δώσωσι.

Πολλάκις παρατηρήθη καὶ ἐλέγθη, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ πτωχοὶ εἶνε ἐλευθερωτέροι τῶν πλούσιων. Πρῶτη αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου δυνατὸν να θεωρηθῇ, ὅτι μόνον ὁ πένης δύναται να γνώσκῃ τί σημαίνει στέρησις, ἐννοῶν δὲ κάλλιον τὰ βάσανα καὶ τὰ δεινὰ τῆς πτωχείας, βαθύτερον αἰσθάνεται τὴν διὰ τὰ ξένα καθήματα συμπάθειαν. Ἐν ταῖς οὐκ ἀρχαῖς βεβαιότατα καὶ δεύτερός τις λόγος: Χαρίζων ὁ πλούσιος ἐλάχιστόν τι μέρος τῆς περιουσίας του, δὲν δύναται να αἰσθανθῇ τὴν ἡδονὴν τῆς ὕστερας εἰς τόσον βαθμόν, εἰς ὅσον ἀπολαμβάνει αὐτὴν ὁ πτωχός, ὁ ὅποιος τὴν χαρὰν ταύτην ἀπέκτησε μετὰ μόχθου πολλοῦ καὶ διὰ μυρίων πικρῶν στερήσεων. Ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὀψιν τὴν ὕψλην ταύτην, οὐρανίαν, οὕτως εἰπεῖν, ἀπόλαυσιν εκ τῆς ὕστερας, δύναται ἀναμφιβόλως να εἴπῃ, ὅτι ἐν τῇ τελειότητι αὐτῆς ἡ οικονομία εἶνε μία τῶν μεγίστων ἀρετῶν. Ἀλλὰ δὲν εἶνε τόσον εὐκολον ν' ἀρθῇ τις εἰς τὸ ὕψος τοῦτο, ὡς συνήθως πιστεύεται, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται τι πλεόντερον τῆς στιγμιαίας ἀποφάσεως, οὐδεὶς δὲ διὰ κατορθώσῃ ἐν „μὲξ, οὕτως εἰπεῖν, νυκτὶ“ — να γίνη οικονομία.

Ἐν πρώτοις ἀρχίσσατε να διαφυλάττετε, ὅτι εἶνε ἴδιον ὕμῶν κτήμα, εἴτα μὴ προμηθεύσῃς τι περιττόν, διὰ να μὴ περιέλθῃς ποτε εἰς τὴν ὀλιβεράν θέσιν, ὥστε να στερῇσθε καὶ τοῦ ἀναγκαίου, καὶ ἔπειτα, ὅταν ἡ τάξις, ἡ περίοικα καὶ ἡ προσοχὴ ἐξετέλεσε τὸ ἔργον της, τότε δύνασθε ἐνίοτε καὶ κάπου κάπου να ἀποκοπῇς τι εκ τῶν συνήθων ἀναγκῶν. Ἀλλὰ καὶ τότε πρὸς μεγίστην ὕμῶν ἐκπληξιν θα ἰδῇτε, ὅτι οὐδεμίαν θα ἔχητε ἀνάγκην τούτης οικονομίας.

ΑΙ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΒΙΣΜΑΡΚ ΕΟΡΤΑΙ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ.

ὑπὸ
ΔΡΙΣΤΕΛΙΟΥ Ν. ΡΟΥΚΙΗ.

Σημ. Σ. Κ. Μίαν τῶν συγκινητικωτέρων καὶ διδακτικωτέρων στιγμῶν, ὡν ὑπῆρξε γόνιμος ἀφορμὴ ἡ κατὰ τὴν ἐβδόμηκονταετηρίδα τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ πανηγύρεον ἐπιτελεσθῆναι αὐτῷ ἐθνικῶς ἀποστόλῃ, περιήλθον ἡ παρεκκλήσις ἐκείνη, ἣν φῶς τῆς Ηλίουδης συνειργάτης εὐηρεστήθη νὰ περιουσιώσῃ διὰ καλλιτέρας τῆς ὕλης ἐορτῆς περιγραφῆς.

„Τώρα μὲν ἐπιθυμεῖ ὁ λαὸς νὰ μὲ ἀπογχοῦσῃ, ἀλλὰ μετὰ τινος ἔτη θὰ ἦμαι ὁ μᾶλλον ἀγαπητὸς ἀνὴρ καὶ Ἕλληνας Γερμανίαν“ εἶπεν ὁ Βίσμαρκ, διαφευχὼν τὸν ἐπαπειλήσαντα τὴν ζωὴν του κίνδυνον τῇ 7ῃ Μαΐου 1866, ὅτε ὁ Κάρολος Κοὲν ἀπεπειράθη νὰ δολοφονήσῃ αὐτὸν ἐν τῇ κεντρικῶτάτῃ τοῦ Βερολίνου ὁδῷ, τῇ „ὑπὸ τὰς φυλλύρας“ καλουμένῃ. Καὶ δὲν ἠπατήθη! Διότι ὅστις παρευρέθη εἰς τὴν μετὰ δύο σχεδὸν δεκαετηρίδας ἀποθνήσκοντος, ἐκεῖνος ἐπέσθη, ὅτι ὁ κολοσσὸς εὗτος τοσαύτην πεποιθῆσιν ἔσχε καὶ ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἐφ’ ἑαυτὸν, ὥστε καὶ περὶ τῆς μετατροπῆς τῶν αἰσθημάτων τῶν συμπατριωτῶν του ἡδύνατο πάντοτε ἀσφαλῶς νὰ προγγνώσκῃ.

Τῇ 1. Ἀπριλίου 1885 δὲν εἶδομεν ἀπλοῖς τὰς πανηγύρεις, ἀλλ’ ἅπαντα ἡ Γερμανία ἤγαγεν ἐπὶ τῇ ἐβδόμηκονταετηρίδῃ ἐπεταίῳ τῶν γενεθλίων καὶ τῇ πεντηκονταετηρίδῃ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἔνωσε τὸ διαμεμελισμένον γερμανικὸν ἔθνος εἰς μίαν κρατικὴν αὐτοκρατορίαν, οὐδὲ τὰς ἐνδείξεις λατρείας πρὸς τὸν ἀπὸ πεντεκαίδεκα ἡδὴ ἐτῶν κρατούντα εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν ἰσσορροπίαν τῆς Ἑυρώπης συμπάσης, ἀλλ’ ἕνα λαὸν ἀπὸ τῶν μοναρχῶν του καὶ τοῦ αὐτοκράτορος μέχρι τοῦ ἐσχάτου βιομηγάνου καὶ τοῦ ὀρεσιβίου χωρικοῦ σύσσωμον ἐχειρίμενον, ὅπως προτρέξῃ τῆς ἱστορικῆς κρῖσεως καὶ ἀπεθυσίῃ ἕνα ὅλην, περὶ οὗ ἡ παγκόσμιος ἱστορία δὲν ἐξέφερον εἰσέτι τὸν τελευταῖον λόγον τῆς.

Τὴν σημασίαν τῆς πανηγυρισθείσης ἡμέρας οἷς ἀρίστα διετύπωσαν ὁ τοῦ ἐν Τυβίγγῃ πανεπιστημίου καθηγητῆς Γουλιέλμος Μύλλερ γράψας: „Ἡ πρώτη Ἀπριλίου 1815 ἔσται ἡμέρα γερμανικῶν ἀναμνήσεων ἐπὶ χιλιετηρίδας. Ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγεννήθη ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἦν προωρισμένος νὰ προσπορίσῃ ἀπαράμιλλον ὁδὸν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι Πρωσίᾳ καὶ τῷ βασιλικῷ αὐτῆς οἴκῳ τῶν Χόγκενζόλλερν, ν’ ἀναπλάσῃ εἰς μίαν ἰσχυρῶς ἡνωμένην ὁμοσπονδίαν καὶ εἰς ἕνα κρατικόν, καὶ ὅπως τὰς διευθύνσεις ἐπιβάλλων γερμανικὸν κράτος τὴν ἐν τῷ διαμελισμῷ τῆς ἀσθενῆς Γερμανίας, νὰ ἐκδικήσῃ τὰς ἀρπαγὰς καὶ τὰ αἵσχος παρελθόντων αἰώνων διὰ τῆς ἐπανακτήσεως γερμανικῶν ἐπαρχῶν“.

Καὶ δὲν ὑπῆρξε πόλις γερμανικὴ, ἥτις δὲν ἐώρτασε λαμπρῶς τὴν ἐβδόμηκοντὴν ἐπανάδον τῆς οὕτω σημαντικῆς ἡμέρας ταύτης, οὐδὲ σὺλλογος πολιτῶν, οὐδὲ συντεχνία βιομηγάνων, οὐδὲ ἐταιρία ἐπιστημόνων, οὐδὲ σύνδεσμος ἀνδρῶν συνεινυμένων διὰ κοινῶν ἀναμνήσεων, πόθων ἢ σκοπῶν. Πάντες οἱ Γερμανοὶ ἐπανηγύρισαν ἑκάστος τὸ καὶ ἑαυτὸν τὴν ἐπίσημον ἡμέραν, αὐτοὶ δὲ οἱ πολιτικοὶ ἀντίπαλοι τοῦ ἀρχικαγκελαρίου ἐπλεξάν αὐτῷ ἐγκώμια ἐν ταῖς στήλαις τῶν οἰκείων ἐφημερίδων.

Ἀπὸ ἐβδόμηδων πολλῶν ἤρχισαν αἱ προπαραινόμεναι πρὸς ὅσον τὸ δυνατόν λαμπρότερον πανηγυρισμὸν τῆς ἡμέρας. Ἐκαστος πολίτης εἶπε ὡς ἰδιώτης, εἶπε ὡς μέλος ἐταιρίας

τινὸς ἐπρυομεῖτο ὅπως ἐκδηλώσῃ θερμότερον τὸν θαυμασμὸν του, καὶ οὗτος μὲν παρεμέριζε τὸ πολυτιμότερον τῶν ἀπετεταμειμένων προϊόντων του ἢ ἐπεξεργάζετο μετὰ σπουδῆς ἔργον τι τῶν χειρῶν του, ὅπως προσενέγκῃ αὐτὸ ὡς δῶρον τῷ ἑνὶ τῶν τυχῶν τῆς πατρίδος του, ἐκεῖνος δὲ ἤνοιγε τὸ βαλάντιον, ὅπως συνεισφέρει τὸν ὀβολόν του πρὸς ἀγορὰν δώρου κοινῷ μετὰ ὁμοφρόνων ἢ συναδελφῶν, ἢ πρὸς ἐξόγκωσιν τοῦ ἀπὸ δημοσίων ἐράνου σχηματισθέντος ποσοῦ, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς προσφορά ἀπὸ μέρους τοῦ ἔθνους.

Καὶ ἤρχισαν νὰ κυκλοφορῶσιν εἰς μυριάδας ἀντιτύπων παντοειδῆς τοῦ Βίσμαρκ ἀναπαράστασεις, βιογραφίαι καὶ σκιαγραφαί, συλλογαὶ ἀνεκδότων καὶ συλλογαὶ ἀποφθεγμάτων, ἐγκώμια καὶ εἰκόνες, προτομαὶ καὶ μετάλλια. Καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τοσοῦτος, ὥστε ἡ ἐταιρία τῶν νέων βιβλιοπωλῶν διωργάνωσε πολλὰς ἡμέρας πρὸ τῆς ἐορτῆς ἐκθεσὶν πάντων τούτων, ἐκθεσὶν περιλαμβανούσων, ὅτι ποτὲ ἐδημοσιεύθη περὶ Βίσμαρκ ἐν οἰκείᾳ γλῶσσῃ, καὶ ὅτι δικαίωσεν τὴν μορφήν του εἴτε ἐν φωτογραφίᾳ ἢ γελοιογραφίᾳ, εἴτε ἐν ἀδριάντι ἢ νομισματοστήλῃ, εἴτε ἐν εἰκόνι ἢ ἀναγλύφῳ. Καὶ ἐβλεπέ τις ἐκεῖ τὸν Βίσμαρκ ἐν πάσῃ ἡλικίᾳ καὶ ἐν πάσῃ τοῦ σταδίου αὐτοῦ περιπετείᾳ, τὸν Βίσμαρκ ὑμνούμενον ἢ ὑβριζόμενον, θαυμάζόμενον ἢ μισούμενον, ἐξυμνούμενον ἢ κακολογούμενον. Τὰ πάντα εἶχον συναχθῆναι ἐκεῖ, ἀλλ’ ὑπὲρ πάντα τὴν προσοχὴν διήγειρεν ἡ ἐν τῇ πλουσίᾳ περὶ Βίσμαρκ φιλολογίᾳ — δι’ ἣν καὶ κατάλογος ἀρκετὰ σεβάσμιος τὸν ὄγκον εἶχεν ἐκδοθῆναι ὑπὸ τῶν διοργανισάντων τὴν ἐκθεσιν — ἐκθεσὶς καὶ πλήρους σχεδὸν σειρᾶς τῆς ἀρχαιοτάτης σατυρικῆς ἐφημερίδος Kladderadatsch, διότι ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας δὲν ἐξεδόθη ἴσως οὐδὲ ἐν φύλλον αὐτῆς, ἐν ᾗ δὲν ἐγράφη τι περὶ Βίσμαρκ ἢ δὲν ἐγελοιογραφήθησαν οἱ κασιγνώστοι χαρακτῆρές του.

Ταῦτα πάντα ἦσαν οἱ τῆς ἐορτῆς πρόδρομοι καὶ οἷς ἀκούλουον αὐτῶν αἱ εἰδήσεις τῶν ἐφημερίδων περὶ τῶν ἐν ταῖς διαφόροις ἐπαρχίαις προσηορτίων καὶ περὶ τῆς καὶ ἐκαστῇ ἐξογκώσεως τοῦ ποσοῦ τῆς ἀπὸ μέρους τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους τιμητικῆς προσφοράς, τοὺς χάριν τῆς ὁποίας δημοσίους ἐράνοισι οἱ κοινωنيσταὶ λίαν εὐφυῶς ὠνόμασαν „τὸ δηνάριον τοῦ Ὀυῶνος“.

Οὕτω παρασκευαζόμενοι ὑπὸ τῶν εἰδήσεων τούτων εὗρεν ἡμᾶς, τοὺς ἐν Βερολίνῳ κατοικοῦντας ὃ ἀπὸ γωνίας γερμανικῆς ἀδριῶς συρρεῦσαντας, ἀνατελίσαντα ἢ παραμυνη τῆς πρώτης Ἀπριλίου. Ἀπὸ τῆς προῖκας ἡ ἐν ταῖς ὁδοῖς κίνησις ἦν πως ἀνίσχυρος, προδίδουσα τὸν κατακλυσμὸν τῆς νυκτός, ὡς βῆμα χειμάρρου, ὅπερ ἄμα τῇ παύσει βράχαιας βροχῆς ἄρχεται κατακυλινδούμενον οὕτως, ὥστε δύναται τις ἀσφαλῶς νὰ προεικάζῃ τὴν ἐπερχομένην πλημμύραν. Ἐξῶθεν τοῦ θεάτρου τοῦ μελοδράματος, κειμένου ἐπὶ τῆς ὑπὸ τὰς φυλλύρας ὁδοῦ, ὑπόθεν πᾶσαι αἱ συνοδεῖαι ἐμελλόν νὰ παρελάσωσι, εἶχον στηθῆναι ἐξέδραι μετὰ θέσεων ἡρωϊκῶν, ἀφ’ ὧν ἡδύνατο τις ν’ ἀπολαύσῃ τὸ θέαμα. Τὰ παράθυρα τῶν οἰκῶν, ἐμισθοῦντο ἀντὶ μεγάλων ἀμοιβῶν, πλείστα δὲ κατὰ στήματα εἶχον ἐκκενωθῆναι, ὅπως περιλάβωσιν ἔδρας, ἀφ’ ὧν ἡδύνατο τις ἐπὶ οὐχὶ μετρίᾳ τιμῇ νὰ ἴδῃ τὴν παρέλασιν. Ἡ ἐπιγραφὴ „ἐνταῦθα ἐνομιάζονται θέσεις διὰ τὰς πρὸς

τιμὴν τοῦ Βίσμαρκ ἐορτᾶς“ ἐπλήρωσεν ἀμοιόερας τὰς πλευρὰς τῆς „ὑπὸ τὰς φυλλύρας“.

Περὶ τὴν 2 μ. μ. ὀγδούκοντα σύλλογοι ἀγωνιστῶν, οἱ μὲν ἐκ Βερολίνου ἀντιπροσωπεύμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τῆς ὀλομελείας, οἱ δ’ ἐκ τῶν περιχώρων ὑπὸ ἐπιτροπῶν, συνήχθησαν ἐν τῷ παρὰ τὸν κεντρικὸν σταθμὸν τοῦ σιδηρο-

δρομοῦ στρατῶν τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ ἐκεῖθεν ἐν στρατιωτικῇ παρατάξει μετὰ τῶν σημαίων των καὶ τῶν στρατιωτικῶν μουσικῶν τῆς φρουρᾶς τοῦ Βερολίνου παρήλασαν διὰ τῆς „ὑπὸ τὰς φυλλύρας“ κατωθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ διαδόχου, καὶ ἐστῆσαν ἔξωθεν τοῦ μεγάρου τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ ἐν ζητωκραυγαῖς πληγρούσαις τὸν ἀέρα.

Τὸ θέαμα ἦν ὄντως ἐπιβλητικόν! Τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι ἀγωνισταὶ τῶν διαφόρων πολέμων, καὶ μετὰ αὐτῶν δρᾶξ ἀπομάχων τῶν πολέμων τοῦ 1813—14 ἐν στολῇ μὲ τὴν ὑπὸ τῶν σφαιρῶν καὶ τοῦ χρόνου εἰς βράχην μεταβληθεῖσαν σημαίαν των, παρήλαυνον ἐν βήματι παρατάξεως. Καὶ ἐβλεπέ τις ἐκεῖ ἀνδρας πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος, ὧν τὰ στήθη ἐκόσμουσαν παράσημα αἱματόστακτα καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν κεκτημένα.

Πρὸ τοῦ μεγάρου τοῦ πρίγκιπος αἱ σημαῖαι τῶν συλλόγων, μετ’ ἐπιτροπῆς ἐξ ἐκάστου τούτων εἰσῆλθον εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου ὁ πρόεδρος τοῦ συνδέσμου ὅλων τῶν συλλόγων προσεφώνησε τὸν ἀρχικαγκελαρίον, ὅστις ἀντεφώνησε λόγους πλήρεις ἐννοίας: „Ἵμεῖς, συστρατιῶται, εἶπε μετὰ ἄλλων, εἰσὶν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπαραγκαιοποιήσατε τὰς συμβουλάς, ὡς

τόσον κατὰμεστος πλήθους, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἡδύνατο τις νὰ διακρίνῃ, ἢ μᾶλλον συμπαγῇ σωματικῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἀνῶθεν αὐτῆς κεφαλὰς χαινούσας ἐπὶ μέχρις ἐξαφαιρώσεως τεταμένον λαμῶν. Οὕτως ἐν τοιαύτῃ ἀφορήτῃ συνθλίψει ἐπῆλθεν ἡ σκοτία καὶ ἠκούσθησαν οἱ πρῶτοι μουσικαὶ ἤχοι τῆς περὶ ὧραν 7^{1/2} μ. μ. ἐκκινήσεως λαμπαδηδρομίας καὶ ἡ προαγγέλουσα τὴν προέλασιν ὀχλοβοή. Ἵνα λάβῃ τις ἰδέαν τοῦ ἐκτάκτως μεγάλου πρεποῦς ἐκείνου θεάματος, ὅπερ ἤρξατο ἀνεπιστάμε-

ΚΑΙΝΑ ΤΑΜΙΑΣ Α’.

παρέσχον τῇ Α. Μ. τῷ βασιλεῖ ἡμῶν. Ἄνευ τῶν ἔργων σας οἱ λόγοι μου ἐλαχίστην θὰ εἶχον ἐπιτυχίαν. Λόγοι καὶ ἔργα ἔδει νὰ συμπράξωσιν, ὅπως ἐπιτύχωμεν ὅ,τι ἡδυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν. Ὁ στρατὸς διατρεῖ ἡμῶν τὸ Παλλάδιον τῆς εἰρήνης. Ἄς ζητωκραυγάσωμεν λοιπόν. συστρατιῶται, ὑπὲρ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἔργων, ὑπὲρ τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκρά-

τορος καὶ βασιλέως ἡμῶν καὶ τοῦ ἐνδόξου στρατοῦ Του.“

Αἱ ζητωκραυγαὶ ἐπανεληφόθησαν τότε ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν μουσικῶν, ἐξικνούμεναι δίκην βροντῆς εἰς ἀποστάσεις μεγάλας, καὶ μετ’ ὀλίγον οἱ σύλλογοι ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν των μέχρι τοῦ λόφου Τίβολι, ὅπου ἡ ἐορτὴ ἐπερατώθη διὰ σπονδῶν εἰς τὸν Γαμβρῖνον ἐν ταῖς ἀπερράντοις αἰθούσαις τοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου ὁμονύμου ζυθοπωλείου.

Ἄλλ’ ἡ συρροὴ εἰς τὰς ὁδοὺς ἤρξατο ἡδὴ νὰ γίνηται ζωνορότρα, καὶ περὶ τὴν 6 μ. μ. ὦραν τὸ πλήθος ἦν τόσον πυκνὸν ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων, ὥστε πᾶσα κίνησις ἀπέβαιεν ἀδύνατος. Ἡ πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ αὐτοκράτορος πλάτεια, ἀφειδέστα ἐλευθέρα εἰς τὴν συρροὴν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, ἦτο

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ.

Ὁ αὐτοκράτωρ περιεβόσκει καὶ ἀσπάζεται τὸν Βίσμαρκ.

τόσον κατὰμεστος πλήθους, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἡδύνατο τις νὰ διακρίνῃ, ἢ μᾶλλον συμπαγῇ σωματικῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἀνῶθεν αὐτῆς κεφαλὰς χαινούσας ἐπὶ μέχρις ἐξαφαιρώσεως τεταμένον λαμῶν.

Οὕτως ἐν τοιαύτῃ ἀφορήτῃ συνθλίψει ἐπῆλθεν ἡ σκοτία καὶ ἠκούσθησαν οἱ πρῶτοι μουσικαὶ ἤχοι τῆς περὶ ὧραν 7^{1/2} μ. μ. ἐκκινήσεως λαμπαδηδρομίας καὶ ἡ προαγγέλουσα τὴν προέλασιν ὀχλοβοή. Ἵνα λάβῃ τις ἰδέαν τοῦ ἐκτάκτως μεγάλου πρεποῦς ἐκείνου θεάματος, ὅπερ ἤρξατο ἀνεπιστάμε-

20

νον, ὃς φαντασθῇ στρατὸν ἀπειράριθμον συγκείμενον ἐκ στρατιωτῶν φερόντων ἐπὶ τοῦ ὅπλου δαδῆας ἀντὶ λόγῃης. Ἄψ' ὑψηλοῦ ὁρώμενον τὸ σπῆρος ἐκείνου τῶν ὑπερδυναμικῶν δαδωφύρων ἀνδρῶν, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὴν παρέλασιν, προχωροῦν καὶ ἀνελισσόμενον. ἐν τάξει, ἐφάνητο ὡς ποταμὸς φλογὸς ἢ ὡς τεράστιος μυθικός ὄφις, ὃς ἐκάστη σπερμωσις καὶ ἐκάστη ἐπὶ τοῦ δέρματος κήλις ἀνέδειξε φλόγας.

Τυμπανιστὰὶ καὶ σάλπιγγεσὶ ἐν στολαῖς μεταμικτικῶς προηγούμεναι τῆς συνοδείας, ἐγούσης ἐπὶ κεφαλῇς ἐφ' ἀμάξων τεύριππων τὴν ὁργάνωσάνην ἐπιτροπὴν, ἣ εἴποντο διάφοροι μουσικαὶ σύλλογοι καὶ ὀδικαὶ ἑταιρίαι. Ἰεροσόφου ὅτι τοὶ τελετάρχαι φοιτηταὶ, φέροντες στολὰς διαφόρων σωματείων καὶ προηγούμενοι ἐξήκοντα ἀμάξων, ὧν ἐπωγούντο οἱ ἀπεσταλμένοι ὀκτωκάδεκα γερμανικῶν πανεπιστημίων, ἐνδεδυμένοι καὶ αὐτοὶ στολὰς παρεμφερεῖς. Εἰς τέσσαρας μεγάλας ὁμάδας εἴποντο λαμπαδηφοροῦντα τὰ μέλη διαφόρων φοιτητικῶν σωματείων, συνδέσμων καὶ ἐπιστημονικῶν ἑταιριῶν, καὶ εἰσα ἤρχίζεν ἡ συνοδεία τῶν φοιτητῶν τῶν πολυτεχνείων καὶ μεταλλευτικῶν ἀκαδημιῶν, ἥτις ἀπετείλει καὶ τὸν καλλιτεχνικότερον πиртὴν τῆς ὅλης λαμπαδηδρομίας.

Προηγεῖτο στρατιωτικὴ μουσικὴ ἐν στολῇ ἱστορικῇ καὶ εἴποντο οἱ τελετάρχαι, μετ' ὧς ἐπὶ τεύριππων αἱ ἐπιτροπαὶ μετὰ τῶν ὁραίων σημαιῶν τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τῆς μεταλλευτικῆς Ἀκαδημίας, κατόπιν δὲ πεζοὶ οἱ φοιτηταὶ τῶν δύο τούτων ἱδρυμάτων καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων ὁμοίων ἐκ πάσης τῆς Γερμανίας, ὅλοι φέροντες τὴν ὁραίαν ἀληθῶς καὶ γραφικὴν στολὴν τιν.

Τὸ ἀνὰ μέσον τῶν οὕτως ἐκ καλλιτεχνῶν κυρίως ἀποτελειομένων ὁμάδων τούτων ὑπὸ ὁκτὼ ἵππων συρόμενον Ὀριανβευτικὸν ἄρμα ἀπέτειλε τὸ κεντρικὸν καὶ λαμπρότατον σημεῖον τῆς ὅλης λαμπαδηδρομίας. Τὸ κολοσσικὸν τοῦτο ἄρμα εἶχε σχῆμα σκάφους, ἐπὶ τῆς πρῶρας τοῦ ὀπίου λῶον περίρρυτος ἐσπάρτατε παμμέγιστον ὄφιν. Ἰππὶ δὲ τῆς πρῶτης ὑψοῦ τοῦτο εἰκοσάδους ἀκοντῶν σκιάς, ὡς ὁλόος ὁρόνου ὑψηλός. ἐφ' ἧς ὁ γερμανικός ἀετὸς ἐπικρατοῦμενος ἦπλου ὑπερηφάνως τὰς γυναικείας καὶ ἐκ χρυσοῦ ἀπαστραπτούσας πτέρυγας τοῦ. Ἡ δ' ὅλη σκιάς διὰ ταπείων περικύων καὶ σμυρναῖκων κεκαλυμμένη καὶ δι' ἐπιχρῶσων κλάδων φοινίκας καὶ διαφόρων ἄλλων θελκτικῶν συμπλεγμάτων κοσμουμένη, ἐστέγαζε τὸ ἀλληγορικὸν σύμπλεγμα τῆς γερμανικῆς ἐνόητος ὑπὸ καλλιτεχνῶν καὶ καλλιτεχνῶν παρασταθῆν.

Ἐπὶ τῆς ἀνωτάτης βοθυμίδος, ὑπὸ τὴν σκιάδα, ἡ Γερμανία ἐνδεδυμένη χρυσοῦν ἐνδυμα μεγαλοπρεπὲς μετὰ μελανῶν ἀετῶν καὶ φέρουσα ἐπὶ κεφαλῇς κράνος ἀπαστράπτον, ἐκράδαινε εἰς τὴν δεξιὰν πλατὺ ἕρως. Ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἐπιβάλλοντες γερμανοὶ πολεμισταὶ, φέροντες τὰς ἀρχαϊκὰς στολὰς τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν τῆς ἱερᾶς δρυὸς ἡ τῶν ἡρώων τῆς τριλογίας τοῦ Βάγνερ, ἐφαίνοντο ὡς ὑποστηρίζοντες αὐτὴν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὅπως ὑπὸ ἐν σκήπτρον περισυνάξῃ τὰ διάφορα γερμανικὰ κράτη, ἅτινα περιστῶσιν αἱ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τῆς σκιάδος βοθυμίδων ἐν ἀρχαϊκῇ στολῇ ἱστάμεναι καλλιτέχνιδες. Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁ ἐθνικός βίος τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ ἀναπαρίσταται ὑπὸ διαφόρων ὁμάδων ἀντιπροσωπεύουσιν ἐν φανταστικῇ συμπλέγμασι πάσας τὰς γερμανικὰς φυλάς καὶ πάντα τὰ ἐπαγγέλματα, διδουσὴν εἰκόνα τῆς γερμανικῆς εὐθυμίας καὶ ἀποτυπωσὴν σκηνὰς ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ καὶ δημοσίου βίου τῶν Γερμανῶν. Δέριματα ζώων καὶ τὰ ἐθνόσημα πάντων τῶν γερμανικῶν κρατῶν μετὰ τῶν σημαιῶν τούτων ἐν μέσῳ ἀναγκάσιον ἀνέειναι καὶ ἐξωγραφισμένον. Ἐρωτιδεῶν καὶ σκηνῶν ἐκ τοῦ καὶ ἡμέραν βίου τοῦ

λαοῦ συμπληροῦσι τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν διακόσμησιν τοῦ σκάφους, ὅπερ ἐπὶ μέρος περιφανοῦς φέρει τὰ οἰκόσημα τοῦ πρίγκιπος μετὰ τιμητικῆς ἐπιγραφῆς.

Τὸ Ὀριανβευτικὸν τοῦτο ἄρμα περιεστύλιζεν δαδωφόροι ἐν στολαῖς ἀρχαϊκῆς καὶ ἡκολούθει ὁμάς καλλιτεχνῶν, τὰς νέας τῆς Γερμανίας κτήσεις ἐν Ἀφρικῇ ἀναπαριστῶντων. Ἰππὶ καμήλου ληφθεῖσης ἐκ τοῦ ζωολογικοῦ κήπου ἐφέρετο εἰς προσκύνημα τοῦ ἀρχικαγκελαρίου ὁ ἀφρικανὸς βασιλεὺς Boll, ἡ μᾶλλον ζῶν ἀντίγραφον ἐκείνου, ὑπὸ γυνικοῦ βερολινάου καλλιτέχνου μετὰ πιστότητος ἀπαραιμίλου ἀπομιμηθέν. Φέρει πῖλον ὑψηλὸν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ περιβάλλει τὸ σῶμά του ὁ πολιτισμὸς διὰ ᾧ φράκου. Εἰς τὴν μὴν πλευρὰν τοῦ διακρίνει τις ξίφος καὶ εἰς τὴν δεξιὰν αἰχμυγόν του βαίνουσας πεζῇ μετ' ὅλην τὴν πρωτότυπον βασιλικὴν ἀλουργίδα, ἥτις καλύπτει τοὺς ὤμους τῆς. Ἡ μᾶρφη μεγαλειότης τοῦ περικυκλοῦται ὑπὸ διερχομένων καὶ ἀφρικανῶν αὐλικῶν καὶ ἀκολουθεῖται ὑπὸ ἐτέρως καμήλου καὶ ἡμιγύμων ὑπηκόων καὶ πολεμιστῶν, τῶν μὲν φερόντων τὴν ἐγγύριον τῶν κατοίκων τοῦ Καμερόν στολὴν, τῶν δὲ πρωτομνησάντων νὰ καλύψωσι μόλις τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος διὰ στολῆς πρῶσπου οὐλάνου ἡ οὐσσάρου, ἐπὶ τὸ ἐπιβλητικότερον ἢ γραφικότερον. Ἰνδικὴν ἑλαρότητα παραίγει παρελθόνουσα ἡ ὁμάς αὕτη τῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων καλλιτεχνῶν, θυσιάζοντων καὶ χροῖμα προσώπου καὶ θάλλπος κινήτων, ὅπως πιστῶς ἀναπαρστήσῃ τὸν τελευταῖον ἀποικιακὸν Ὀριανβον τοῦ πανηγυρίζομένου ἀνδρός. Ὁφείλομεν δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἀπεμιμήθησαν τοὺς νέους συμπολίτας τιν οἱ γερμανοὶ καλλιτέχναι εἰς βαθμὴν, καὶ ὃν συνεχέοντο πλέον τὰ ὅρια τοῦ γνήσιου.

Καὶ εἰς ἀντίθεσιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς Ὀριανβευτικοῦ ἄρματος καὶ τῶν ἀλληγορικῶν Ὀριανβον εἶπετο ἀγροτικὴ ἡμέρα καὶ ἐπ' αὐτῆς ἤγετο ὁ σύγχρονος, ἀληθὴς καὶ ἀπλοῦς Ὀριανβος, ὅλον πολλοὶ ἴσως τῶν θεωμένων ἡγαγον κατὰ τὰς τελευταίας νύκτας τῶν γερμανικῶν στρατοῦ. Κλάδοι δρυὸς καὶ δάφνης νικητηρίου, ἥροσσοι καὶ φυσιχοὶ ἐκείνου τὸ βαναυσότεχρον ἄρμα καὶ ἐπ' αὐτῷ βαρελίον ζυβίου καὶ σύμπλεγμα φαιδρὸν ἐκ παντὸς σώματος καὶ ἐπλου στρατιωτῶν, πινόντων τὸν ἀπὸ χειρὸς τρυφεράς, τῆς τοῦ στρατοπέδου καπλίου, κερνόμενον ἀφρόεντα ζυβίον, τὸν δρόσον καὶ εὐθυμίαν τοῦς κεκμηκόσι νικηταῖς φέροντα. Ὡς τῶς ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς πραγματικῆς σχολῆς ἐκλείετο ὁ ἀγόμενος μεγαλοπρεπὴς Ὀριανβος, ἀληθῶς ἐπιβάλλουσιν ἐντύπωσιν παραγωγῶν καὶ θεῶν ἐνθουσιασμὸν διεγείρας κατὰ τὴν διάβασίν του.

Ἰπποντο δὲ κατόπιν κατὰ σειρὰν σύλλογοι κωπηλατῶν, πολιτῶν, ἐκλογέων, ἕκαστος μετὰ τῶν οἰκείων ἐμβληματικῶν καὶ σημαιῶν καὶ πᾶσαι σχεδὸν αἱ συντεχνίαι, ἐκάστης τῶν ὁποίων τὸ ἐμβλημα ἀπετελεῖτο κατὰ γενικὸν κανόνα ἢ ἐξ ἐργαλείων τῆς οἰκείας τέχνης, ἐν μεγαλογραφικῇ ἀντιτύποις ὁγομένων, ἢ ἐκ γυναικίων δικαστάσεων προϊόντος αὐτῆς, πολλάκις μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας ἐξεργασμένου. Ἡ παρέλασις αὕτη τῶν ἐκλογικῶν συλλόγων καὶ συντεχνιῶν εἶνε ἀτελεύτητος καὶ ὃ ἀπέβαινε ἀληθῶς μονότονος, ὃν μὴ διεκόπτετο συχνὰ πυκνὰ ὑπὸ πλήρους στρατιωτικῆς μουσικῆς — διότι αἱ μουσικαὶ ὅλιν τῶν ἐν Βερολίν σωματείων συνίδεον τὴν λαμπαδηδρομίαν ἐν ἀρχαϊκῇ περιβολῇ — καὶ ὑπὸ ἱστορικῶν ἢ ἀλληγορικῶν συμπλεγμάτων καὶ παραστάσεων. Καὶ παρήλασαν λοιπὸν δυνάμειον τυπογραφεῖον ἐπὶ ἄρματος μετὰ ἱστορικῆς ἀναπαράστασιν τῆς ὑπὸ τοῦ Γουτεμβέργιου ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας,

ἀρκετὰ βαρέλια ζυβίου παντὸς μεγέθους καὶ πάσης φιλοκαλίας, ἐκάστου ζυθοποιοῦ φιλοτιμηθέντος ν' ἀποστείλῃ εἰς τὴν παρέλασιν τὸ ἴδιον προϊόν ἐν ποσότητι ἀφθόνῃ καὶ νὰ συνοδεύῃ αὐτὸ ἢ ὑπὸ ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἢ ὑπὸ ἀρματοδρομοῦντος ἀλληγορικοῦ συμπλέγματος, ὃν ἡ ποιητικὴ ἀνέρχετο μέχρι τῆς ἐπιβλητικῆς ἀναπαράστασιν τοῦ Ὀσοῦ Γαμβρίνου, ἐφίππου ἐπὶ . . . κολοσσικῶν βαρελίων. Τὴν ὅλην παρέλασιν ἐκλείον οἱ ἐργάται τῶν σιδηρουργείων καὶ μηχανουργείων, ἰδίως ἀπαστραπτούσας χημικὰς δαδὰς κρατοῦντες καὶ ἐπὶ ἀμάξης πέντε σεβάσμιαι ἀλλὰ καὶ καταχθόνια ἢ μᾶλλον καταπόντια ναύκλαστρα ἄγοντες.

Τὸ δ' ὅλον θέαμα ὑπὸ τοὺς ἥγους τῶν μουσικῶν, ἐν μέσῳ τῶν ζητωκραυγῶν ἐκείνων καὶ τῶν ἀλαλαγμῶν, ἐν μέσῳ νεφῶν αἰθέρας, ῥυπανοῦσης τὸ πᾶν, καὶ καπνοῦ ἀποπνίγοντος, ἐν μέσῳ φλογὸς δαδῶν καὶ φλογὸς ἐνθουσιασμοῦ, δικαίως συνεκίνησε καὶ αὐτὸν τὸν σιδηροῦν πρίγκιπα, ὅστις ἐν ἀκράτῳ ἐνθουσιασμῷ ἐπεφάνη ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ με εὐμέγεθες ποτήριον ζυβίου ἀνὰ χεῖρας καὶ ἐχαρτίζε καὶ ἠδ' ἀρίστη καὶ ἐπινεν εἰς ὑψιεὶν τῶν παρελαινόντων καὶ προσεφώνει διὰ δύο λέξεων καὶ παύρῃμα ἀλληλοδιαδόχως εἰς ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦτου ἢ ἐκείνου, ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος μέχρι τῶν ναυκλάστρων. Ὁ ψυχρὸς ἐκείνος ἀριστοκράτης εἶχεν αἰδοῦντ' ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀναυδόμενον τὸν πάγον τῶν αἰσθημάτων του καὶ ἐφαίνετο ὡς ὅτε νὰ ἐναγκαλισθῇ διὰ μιᾶς ὅλον ἐκείνον τὸν πρὸς τιμὴν του φρενητιάσαντα καὶ ἐξ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὸ ἀτομὸν του μεθυσοθέντα τῇ ἐσπέρᾳ ἐκείνῃ λαόν, ὅστις ἤγεν αὐτὸν ἐβδομηκοντούτην ἡδὴ ἐν Ὀριανβῷ εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἐν ᾧ μόλις πρὸ ὀλίγων ἡτῶν ἐλύσσα ἔκ πύθου νὰ τὸν κατακρημνίσῃ ἀπὸ τῆς Ταρπηίας πέτρας.

Μετ' ὀλίγον ὅμως σκότος ἐπεκράτει ἐν ταῖς ὁδοῖς. Τὸ πλῆθος ἤρξατο διαλυόμενον καὶ ἀσκορρίζον οἴκοι στρώμα αἰθέρας ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἐνδυμάτων, οἱ δὲ πρὶν διαδηλωταὶ σβέσαντες τὰς δαδὰς αὐτῶν διεχύθησαν εἰς τὰς αἰθούσας τῶν ζυθοπωλείων, ὅπως βρέξῃσι καὶ δροσίωσι τὸν ξηρὸν ἐκ τῶν ζητωκραυγῶν λάρυγγά των. Εἰς κοινὴν ἐστράσιμον ζυθοποσίαν συνῆλθον λοιπὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς αἰθούσαις τῆς *Φιλαρμονίας* καὶ οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὴν λαμπαδηδρομίαν φοιτηταὶ. Ὡς χεῖμαρρος ἐξεβλάζον τὰς εἰσόδους διψαλέαι ὁμάδες τῆς σπουδαζούσης νεολαίας. Μόλις δὲ καὶ ἦν στυλμὴν ἐπρόκειτο ν' ἀφίσωσι τὰ ἐπανωφόρια αὐτῶν εἰς τὸ ἱματιοφυλάκιον, ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν τινος ἡ ἰδέα νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν φοιτητῶν ἔφερον μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς τὰ ἐπανωφόρια αὐτῶν ἀνεστραμμένα, ὅπως σίωσει τὴν καλὴν των ὄψιν ἀπὸ τοῦ ῥύπου τοῦ καπνοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΙΤΩΝ.

Τρεῖς αἰῶνες δὲν παρῆλθον ἀόκητ' ἐξ ὅτου τὸ „θαυμάσιον τοῦ οὐρανοῦ“ κατὰ πρῶτον ἤρριον ν' ὀπκοκλήπνται εἰς τὸν ἀνθρώπον, καὶ ὅμως κατὰ τὸν χρόνον τούτων ἐγένοντο τοσαῦται παρατηρήσεις, ὥστε μηδαμινὰ φαίνονται ἀπέναντι αὐτῶν ὅλα τὰ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου κατορθώματα τῶν προηγουμένων αἰώνων. Ὑπερβολὴν δὲν λέγομεν ἀποκαλοῦντες „θαυμάσιον“ τὸ ἐν τῇ οὐρανῷ περιπλανώμενα σῶμα, διότι πράγματι θαυμαστὸν εἶνε τὰ ἔργα τῆς φύσεως ἐν τῇ ἐκείνῃ τοῦ τοῦ γήινου, καὶ αἱ παραστάσεις, ὃς κερδαίνοντες μελετώντες τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ, λίαν ὑπερακοντίζουσιν ὅλας τὰς εἰκόνας, ὅσας δίδονται νὰ πλάσῃ ἡ ἡμετέρα φαντασία. Ἡ ἐπιστήμη ἐν-

Οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν καθηγητῶν ἔλαβον μέρος εἰς τὴν πατριωτικὴν ἐκείνην ζυθοποσίαν τῆς ἀκαδημαϊκῆς νεολαίας, οἱ δὲ πλείστοι αὐτῶν, ἄνδρες δυνάμενοι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δημιουργοὶ τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, ἔλαβον τὸν λόγον. Φοιτηταὶ καὶ καθηγηταὶ εὐρέθησαν εἰς ἡμίλλαν πατριωτικῶν διαχύσεων, ὃ δὲ ἀγὼν ῥήτορικῆς φιλοπατρίας μεταξὺ διδασκάλων καὶ μαθητῶν συνήθη κρατερὸς. Αἱ σαλαμάνδραι ἐτρέψθησαν ἀφθονοὶ καὶ ὁ ζυβὸς ἐρρευσεν ἔτι ἀφθονώτερος. Ἄλλ' ἐὰν μεταξὺ τῶν σφριγόντων νέων συνήθη περι τὰς τραπέζας ζυθοποτικὸς ἀγὼν ἐν μέθῃ, ἐπὶ τοῦ ῥήματος συνήθη ἄλλος ἀγὼν ῥήτορικὸς, ἐν μέθῃ οὗτος, μεταξὺ δύο τῶν διασημοτέρων νομοδιδασκάλων τῆς Γερμανίας. Ὁ πρῶτανος τοῦ ἐν Βερολίν πανεπιστημίου Dorn-haus μνημονεύει ἐν τῇ λόγῳ του τῆς προτιμήσεως, ἥτις ἐδόθη εἰς τοὺς φοιτητὰς νὰ βαδίσωσιν ἐπὶ κεφαλῇς τῆς λαμπαδηδρομίας καὶ εὐρίσκων ἐν τῇ προτιμῇ μόνον λόγους δικαιοσύνης, ἀνεμνήσθη, ὅτι ὁ Βίσμαρκ διετέλεσεν ἐπὶ τρία ἐξάμηναι φοιτητῆς τοῦ ἐν Βερολίν πανεπιστημίου. Καὶ μετὰ χάριτος ἀπαραιμίλου ὅσον καὶ ἀπροσδοκήτου διὰ τὸν ψυχρὸν τῶν πανδεκτῶν ἐρμηνευτὴν ἐξωγράφῃσε τὰς πρώτας δυσκολίας, ὃς ὁ πρίγκιψ Βίσμαρκ ἀπήντησε κατὰ τὴν ἐγγραφὴν του εἰς τὸ βερολινάου πανεπιστήμιον. Διότι πρὶν ἢ εἰσελθῇ εἰς τὰς αἰθούσας τῶν παραδόσεων, ὅραλεν ὁ τότε κατακτῆσας τὴν προσωνομίαν „ὁ τρελλο-Βίσμαρκ“ φοιτητῆς, ν' ἀποτίσῃ ἐν τῇ πανεπιστημιακῇ φυλακῇ πρῶτην φυλάκισιν, ἣν ἔφερεν εἰς τὴν βάχιν ἐκ Γουττίνης, ὅπου αἱ νεανικαὶ του ἀνδραγαθίαι πολλάκις ἠξιώθησαν παρομοίων τιμῶν. Καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ πρωτόνεως ἔλαβε τὸν λόγον ὁ ἐκ Γουττίνης καθηγητῆς Hering, ὁ γνωστός διδάσκαλος νομοδιδάσκαλος καὶ χαριέστατος λογογράφος. Ἐν ἀμμήτῳ χαριτολογίᾳ ὑπερήσπισε τὸ πανεπιστήμιον τῆς Γουττίνης ἀπὸ τῆς μομφῆς, ὅτι ἐπέβαλέ ποτε ποινὴν τῷ Βίσμαρκ. „Λούτος προσωπικῶς, εἶπεν, εἶνε αὐτὸς τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλὰ καὶ ἂν συνήρῃ εἰς τοῦτο δὲν ὁρᾷ τὸ εὐερεῖ αἰτίαν του. Διότι ἐπὶ τέλους τί εἶνε τριῶν ἡμερῶν φυλάκισις! Δι' ἓνα φοιτητὴν μόλις εἶνε τοῦτο μικρὸν ἐμπλαστον διὰ τὴν εὐμορφίαν.“ Ἡ διαχυθεῖσα φαιδρότης ἐκ τῆς μεθυλογίας τῶν δύο σοφῶν διήρκεσε μέχρι τέλους τῆς ἐορτασίμου ταύτης ζυθοποσίας τῆς ἀκαδημαϊκῆς νεολαίας. Ἀλλὰ τότε ἐπῆλθε τὸ τέλος, τοῦτο δὲν εἰρίσθη ἀκριβῶς. Πολλοὶ τῶν φοιτητῶν διεβεβαίουν, ὅτι ὑπῆρχαν οἱ τελευταῖοι πανηγυριστοὶ τῆς παραμονῆς καὶ ἄλλοι, ὅτι ἐξέλαβον τὴν ἐπαύριον ὡς συνέχισαν τῆς χύδης, ἀφοῦ νόξ δι' αὐτοὺς δὲν ἐμεσολάβησε. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι αἱ πανηγύρεις τῆς παραμονῆς τῆς πρώτης Ἀπριλίου ἔληξαν, καὶ ἦν ὄραν ἤρχισεν ἀνατελλοῦσα ἡ ἐπισήμος αὕτη ἡμέρα.

(ἔπειτα τὴ τέλος).

ταῦτα ἐποίησαν ἐν βραχυτάτῳ γυναικείας προόδους, ὃ δὲ ἀνδρως ὅλον ἐκείνου βαθύτερον εἰς τὰ οὐράνια τῆς φύσεως μυστήρια, ἔτι περισσότερο πείθεται περὶ τῆς ἰδίας μηδαιμνιότητος καὶ αἰσθημάτων.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀστέρων ἐκ παλαιῇ σχολῇ τῆς ἀνδρως καὶ εἰς χρόνους λίαν ἀπέναντος ἀφ' ἡμῶν εἶχον ἡδὴ γίνεαι σπουδαῖαι πρόδοι, δι' ὧν ἀπεκαλύφθησαν ὅπως οὖν πολλὰ τέως ἀγνωστα καὶ μυστηριώδη φαινόμενα· περὶ δὲ τῶν μετεωριτῶν ἢ ἀερολίθων δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἐπιστημονικῶς ἀνέκοντι εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, ἂν καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἡδὴ χρόνους ἀναφέρονται λίθοι οὐρανοῦ κατεκρίντες, οἵτινες ἐν Ἀνατολῇ ἐθεωροῦντο εἶτε ὡς θεῶν ὄντα, εἶτε ὡς ἐμφύει καὶ ὑπὸ 20*

θεῶν οἰκουμένην λίθου. Τοιοῦτός τις λίθος καταπαθὼν ἐν Φρυγίᾳ καὶ λατρεύμενος αὐτοῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα „ΙἸδα“ καὶ „μήτηρ τῶν θεῶν“ μεταγέρθη περὶ τὸ 201 π. Χ. εἰς Ἱώλην, διότι κατὰ τινα χρησμένον ἢ πρόδου καὶ τὸ μαρμαῖον τοῦ κρότους συνεδέετο στενὴν μετ' αὐτοῦ ἕνεκα ὁμοίων λόγων ἐλατρώετο καὶ λίθος τις ἐν Δελφοῖς, ὅστις ἐλάτρετο ὅτι εἶχε ἐκσφραγισθῆναι ὑπὸ τοῦ Κρόνου, καὶ ἔτεροι ἐν τῇ ναυί τῶν Χαρίτων ἐν Ὑργιανῇ. Ὁ Πλάτων ἀναφέρει λίθον τινὸς πασόντα περὶ τὸ 467 π. Χ. παρὰ τοὺς ἐν Θράκῃ λίθους ποταμοῦς, ἔχοντα μέγεθος ἁμάξης καὶ οὐκ ὄντος τὴν πύσιν εἶχε προσγευσῆς ὁ Ἀναξαγόρας· ὁμοίως ἀναφέρει καὶ ἄλλους πασόντας παρὰ τὴν Κιουσάνδρεον ἐν Λακεδονίᾳ καὶ παρὰ τὴν Ἀβυθὸν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ. Οἱ παλαιοὶ συγγραφεῖς τῶν Σινδὺ ἀναφέρουσι πολλὰ τοιαῦτα φαινόμενα· μετὰ δὲ ἄλλων λέγουσιν ὅτι περὶ τὸ 211 π. Χ. ἔπεσον ἀστὴρ τις καὶ μετεβλήθη εἰς λίθον. Οἱ κατόικον τοῦ τόπου ἤβησαν νὰ ἐπωφεληθῶσι τοῦ θαύματος καὶ νὰ φοβέσωνται τὸν σιληρὸν δεσπότην των Χι-Χοάνγκ-Τά, ἐγγράφοντες ἐπὶ τοῦ λίθου ἐπιγραφὴν λέγουσαν, ὅτι ἤγγισεν ὁ θάνατος τοῦ ἀσπιδόγερου μονάρχου καὶ τὸ τέλος τῆς δυναστείας του. Ἄλλ' ἂν καὶ ὁ τύραννος ἀρπάζει ἐκείνους τοὺς πασόντας τοῦ τόπου, ἐνθα εἶχε πέσει ὁ λίθος, καὶ τοῦτον ἐξηφάνισεν, ἐν τούτοις μετ' αὐτοῦ ἀπένειμε καὶ τὸ κρῖτος του διεβλήθη. Ὅμοιος εἰς τὸν ναὸν τῆς Καβάς ἐν Μένεκκῃ ὑπάρχει ἀερόλιθος εἰς τὸν ἐξωτερικὴν τοῦτον ἐντεθειμένος, ὃν ἀσπάζονται οἱ προσκυνηταί. Περὶ αὐτοῦ λέγεται, ὅτι ἐν οὐρανῷ ἦτο χιονόλευκος, ἐγένετο δ' ἐπὶ τῆς ἀνδραγαθίας διὰ τῆς πνοῆς τῶν ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλὰ δὲν εἶνε ἄπορον, ἂν ἡ δευτερευμένη εὖρε τροφὴν εἰς τοιαύτας καταπτώσεις ἀερόλιθων, διότι τὰ μεγαλύτερα φαινόμενα τοῦ εἴδους τούτου πράγματι εἶνε λίαν ἐπιληπτικά καὶ ἱκανὰ νὰ προξενήσωναι τρόμον καὶ φόβον. Διηγοῦνται καὶ ἀπεναντίας οὐρανοὶ φαινόμενα ἀνέως ἐξερρηγμένα, ἐν τούτοις νέφους καὶ κινεῖται, παλλάντες ἀναβλίσκοντα ἀστράτους καὶ σφύροντα ἐπισθὲν τῆς, ὥσπερ κομήτης, φωτιστὸν οὐρανόν, λευκὸν καὶ ταχύτατον πρὸς τὴν γῆν. Ἐν φαινόμενον συνοδεύεται ὑπὸ ἐκπνευστήριον βροντῶν, κρότου καὶ σεισμῶ τοῦ ἔδαφους, συγχρόνως ἀκούεται φοβερὰς ὑδρῶος ὡσεὶ καταρροῦσιν ἀλυσάντων, συρμιγῆς καὶ ταραχῆς καὶ κρότου, ὡς καὶ ἐκρούοντο τύμπανα, διὰ δὲ ταῦτα καὶ ἡ μέλαινα θύψις τοῦ λίθου, ὅστις παλλάντες εἰσδίδει ἐν τῇ ἑδῇ εἰς πολλῶν ποδῶν βάθος, συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ ἐξάδμωσιν τὴν φωνασίαν καὶ νὰ καταπαρῶσιν τοὺς δεινότερους. Ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 1821 ἔπεσαν ἐν Λακεδονίᾳ λίθοι βάρους πλέον τῶν 80 δαλδίων, οἱ χωρικοὶ ἐπίστανον ἐν στρατῷ διαβλίσαν διέσχιζε τοὺς αὐτέρας, καὶ μάλιστα οὐκ ἡμέρας μετὰ τὴν πτώσιν ἐτάλμασαν νὰ πλησιάζουσιν εἰς τὸ μέρος, ἐνθα ἐκείνοι ὁ ἀερόλιθος, διότι ἐροῦντο νομίζοντας ὅτι ὁ Σατανᾶς ἐκρούθη ἐκεῖ που πληροῖ. Ἐνεκα λοιπὸν τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου καὶ τῶν παραδοξωτέρων ἀρρηγῶν οἱ σοφοὶ μέγρι τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος οὐδεμίαν ἐπεμέλῃσαν ἐξέτασιν τοῦ πράγματος, καὶ ἐκήρυκτον τὰς γινόμενας πτώσεις λίθων ὡς ἀπᾶντων καὶ ἀποκνημίσαν τῆς φωνασίας, περιδεχόμενοι ὅτι οἱ λίθοι οὗτοι παρεπρήσαντο μόνον δόσεις παρῆγγοτο μετέωρον ἢ μετεβλήοντο διὰ τοῦ κερυνού.

Περὶ τὸ 1794 ἦμος ὁ γερμανὸς Ohladni ἢ Ohladin ἐν τινι συγγραμμάτων δημοσιεύοντι ἐν Ῥέγγ (Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὑπο τοῦ Pallas εὐρεθέντων αἰθρῶν μαζῶν καὶ περὶ τινων μετ' αὐτῶν συνορμημένων φυσικῶν φαινομένων) ἐδίδωκε τὴν γνώμην, ὅτι οἱ λίθοι οὗτοι προέρχονται ἐκ τοῦ ἀπερᾶντου χώρου τοῦ σύμπαντος καὶ ὅτι εἶνε σώματα οὐράνια, ὥσπερ καὶ οἱ πλανῆται. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ τὴν θεωρίαν ταύτην ἐξεργάων ἐδεικνύη μαρὰ καὶ ἀνέστη, σήμερον δὲ μὲν ἀπεδείχθη ὅτι τὸ συγγραμμάτιόν του ἐκεῖνο ἀξίζει νὰ ἀναιμαχῇ κλισαῖον.

Τινὲν γνωρίζοντες ὅτι οἱ ἀερόλιθοι πίπτουσιν εἰς τὴν γῆν ἐξ ἀπομακρυσμένων χωρῶν τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι κατὰ τὴν πτώσιν των φαίνεται φλογερὰ σφαῖρα, μετὰ τῆς ἀποστάσεως ὁρατὸς οὐρανὸς σχεδὸν διασφίγγεται μετὰ μεγίστης ταχύτητος (20—30 χιλιάμετρα ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον) καὶ ἐκπέμπουσι ἔντατον λάμψιν, ὅτι παλλάντες εἶνε ὁρατοὶ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ὅτι ἡ ἑμφαντος αὐτῆς σφαῖρα τέλος μετὰ μεγάλου κρότου διαρρήγνεται καὶ ὅτι τὰ τεμάχια αὐτῆς διασπείρονται εἰς τὸ ἔδαφος ὥσπερ σώματα ἐκσφραγισθέντα. Τὰ τεμάχια ταῦτα εἶνε θερμὰ, περιβαλλόμενα ὑπὸ τριπλοῦ φλοιῷ, ἐν τῇ ἀτμοσφαίρῃ σχηματισθέντος, μέλανος ὡς τὰ πολλὰ καὶ τραχέος, ἐνίοτε δὲ λεῖου, πίπτοντα δὲ εἰς χωρῶσιν εἰς τὸ ἔδαφος κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἔχον ἀναλόγως τοῦ βάρους των. Τὰ μέγιστον αἰθρῶν τεμάχια, πρὸς εἰς Ηρωσίαν, εἶχε βάρος 7000 χιλιόγραμ. ἐν ᾧ οἱ ἀερόλιθοι σπανίως εἶνε βαρύτεροι τῶν 50 χιλιόγραμ. ἐν ᾧ τὸ δυνάτον ποσὸν τῶν συγχρόνως πίπτειν τεμαχίων δύναται νὰ ἔχῃ βάρος πολλῶν κενταρίων. Τὰ μικρότερα τεμάχια δὲν εἶνε συνήθως βαρύτερα τῶν 6 δεκαγράμμων καὶ πιθανῶς συγκαταπίπτει καὶ

πολλὰ κῆρας, ἢν δὲν δύναται εὐκόλως ἐπὶ τοῦ ἔδαφους νὰ συλλέξωμεν, ἀλλὰ βλέπομεν αὐτὴν ὡς ρωτινὴν οὐρανὸν ἐπισθεν τῆς πυρρῆς σφαίρας.

Ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ μονοτονία αὐτῆς τῶν φαινομένων κατὰ τὴν πτώσιν φαίνεται ἀντιφάσκουσα πρὸς τὴν ποικιλίαν κατὰ τὴν σύνθεσιν, διότι ἐνῇ πολλοὶ μετεωρίζται πεσόντες εἰς διαφόρους τύπους καὶ κατὰ λίαν διαφόρους ἐποχὰς εἶνε ὁμοιωμένοι πρὸς ἄλλλους, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι, οὐχὶ ἀλγυῆτεροι, πόντη διαφέροντες ἀλλήλων. Καὶ ἅπαντες μὲν σχεδὸν περιλαμβάνουσι σιδηρὸν, μεταλλικὸν σιδηρὸν καὶ ἄλλα δευτερεύοντα στοιχεία, ἴδια νεύσαν, ἀλλήτοι δὲ στερομένοι παντελῶς τοῦ σιδήρου, ἔχουσιν ὅντ' αὐτοῦ ἐνώσεις ἀνθρακος, καθὼς αὐτοὶ προέρχονται ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως ὁργανικῶν οὐσιῶν. Τοιοῦτοι ἀνθρακίται κατέπεσαν παρὰ τὴν πόλιν Ἀκκὴ (Dör. du Gard.) τῇ 1863, εἰς τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἡπείρου τῇ 1868, ἐν Ὑδργαρίᾳ τῇ 1867 καὶ εἰς τινὰ ἄλλα μέρη. Ἀπέναντι τῶν λίθων ταύτων, μικρὸν εἰδικὸν βάρος ἔχοντων, εἰς τὸ ἄλλο ἔχον τῆς σειρῆς ἱστανται οἱ λεγόμενοι σιδηροὶ κορκοὶ ἢτοι μεγάλοι ὄγκοι σιδήρου, ἐν οἷς διαφόροι κράσεις καὶ συμπερασμοὶ τῶν μαρίων τοῦ μεταλλοῦ, ὅπερ παλλάντες εἶνε τῶσαν καθαρόν, ὥστε ἀμέσως δύναται νὰ σφαιροποιηθῇ, παρήκων παραδόξως ἀποκρυσταλλώσεως, αἵνες γίνονται ὁρατοὶ τῇ ἐπεπείρῃ, γὰρ ἀσθενῶν ὀρέων καὶ εἶνε γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν σχηματῶν τοῦ Πέλλημων.

Ἐν τῇ μέσῃ τῶν δύο τούτων ἀκρῶν εὐρίσκονται τὰ πολυπληθῆ εἶδη τῶν κυρίως μετεωρολίθων, τοὺς ὁποῖους ἀναλόγως πρὸς τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποῖόν τοῦ ἐν αὐτοῖς σιδήρου ὡς καὶ τὸ ποῖόν τῆς πετροῦσιν ὅλης διέφρασαν εἰς ὁμάδας, ἰδιαιτέρα δυνάμει φερύσας.

Εἰς τοὺς πλείστους μετεωρολίθους πλεονάζει ἡ πετροῦσιν μέλας, ἐν ᾧ ὁ σιδηρὸς καὶ τὰ κράματα αὐτοῦ μετὰ νεύσαν, χρυσίου, βεῖου, πυριτίου καὶ φωσφόρου εὐρίσκονται ἐκσπινόμενα εἰς αὐτοὺς ὡς κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἔχον μεγάλα ἢ μικρὰ τεμάχια. Ἡ πετροῦσιν ἥμος ὡς ἔχει λίαν ποικίλην τὴν χημικὴν καὶ ὁρυκτολογικὴν αὐτῆς σύστασιν, καὶ ὅτε μὲν ἐν τῇ βάσει ὑπερτερεῖ ἡ ἀργίλος, ὅτε καὶ φαίνονται λάμποντα ἐπικαύματα καὶ τῶσαν ἐντελῶς ἐσχηματισμένοι κρύσταλλοι, ὥστε λίαν παρεμφερεῖς φαίνονται οἱ μετεωρίζται οὗτοι πρὸς λίθους τινὰς τῆς Ἀίτης καὶ τῆς Ἰταλίας, ἀλλοτε δὲ, ἂν καὶ τελείως κρυσταλλώδεις, συνίστανται κατὰ μέγιστον μέρος ἐκ πυριτικῶν ἀλάτων μαγνησίας καὶ.

Ὅπως ἀξιοπεριεργὸν τρόπον ἀποκρυσταλλώσεως τοῦ εἴδους τούτου δοκίμουσιν οἱ ὑπὸ Γουσταύου Ῥόδε χονδρῆς ἐπινομασθέντες μετεωρολίθοι, οἱ ὁποῖοι κατέπεσαν μετὰ καὶ ἄλλων ὡδῶν τῇ 9 Ἰουνίου 1866 παρὰ τὴν Κνωκινῶν ἐν Ὀδγγραρίᾳ καὶ ἐγένοντο ἀντικείμενον πολλῆς συζητήσεως. Τὸ σύνθημα τοῦτο εἶδος τῶν μετεωρολίθων συνίσταται σχεδὸν καθ' ὅλον κληρὸν ἐκ μικρῶν σφαιρικῶν, μέγεθος ἔχοντων ὅσον καὶ κεφαλῇ μικρῆς κροφθαλίδος, ὧν ἡ ἐπιφάνεια εἶνε τραχὴς, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν φαίνεται πολυσχιδὲς καὶ διεσπινόμενον ὑπὸ μεταλλικῆς στιλπνότης ἢ μελανῶν φλεβῶν. Σπανίως εἶνε τὰ σφαιρικά ταῦτα μεζόνος μεγέθους, ἀπλᾶ δὲ μόνον εὐρέθη ἐν τινι λίθῳ τῆς Κνωκινῶς σφαιρικὸν ὡσεὶ δίδε, τοῦ ὁποῖου ἡ μεγίστη διάμετρος ἦν ἐνὸς ὑποκατομήτρου.

Καὶ ἐν ᾧ μὲν οἱ γερμανοὶ φυσιοδίται, ὅτε Γουσταύος Ῥόδε καὶ ὁ Τέερμακ καὶ ὁ Γρύμπελ καὶ ὁ Ῥάμμεισβεργ καὶ ἄ., ἡσυχάζοντο πρὸ πάντων περὶ τὴν ὁρυκτολογικὴν καὶ χημικὴν μελέτην τῶν χονδρῶν τούτων, οἱ γάλλοι ἥμος καὶ ἰδίᾳ ὁ Daubrée καὶ ὁ Σπινέζας Meunier προσεπλήθυνον τὰ διαφωρὰ αὐτῶν σχήματα καὶ τοὺς τύπους τεχνικῶς καὶ διὰ τῆς πειραματικῆς ὁδοῦ νὰ παραστήσων, οὕτω δὲ διὰ τῶν πειραμάτων νὰ ἐξηγήσωναι τὸν τρόπον τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν. Ἦν ᾧ τὸ πρόσθεν οἱ ὁρυκτολόγοι σπανίως μετεχειρίζοντο ἄλλο τι ἐργαλεῖον ἐκτὸς τοῦ φακοῦ καὶ τοῦ γωνιομέτρου, κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἤρξαντο δύναν ἐν καταρῶσιν εἰς τὴν βοήθειαν καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ μικροσκοπίου. Ὁ Ἀγγλος Sorby ἔδειξε πρώτος τὴν ὁδὸν ταύτην, ἔπονται δ' ἄλλοι τοῖς ἔργον αὐτοῦ ἔπαινον οἱ νεώτεροι φυσιοδίται. Προηέχοντες τοὺς λίθους εἰς λεπτεπίλεπτα μικρὰ φύλλα, ὥστε νὰ ᾔνε διαφανῇ ἡ τοιμήσιον νὰ δύνανται, καταπίπτοντες τοῦ φωτός ἐπ' αὐτῶν, νὰ ἐξετυσθῶσιν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον. Ἡ ἐπεξεργασία αὕτη τῶσαν προέδωκε τὴν σήμερον, ὥστε εἰς ἑλὰς σχεδὸν τὰς χώρας ὑπάρχουσιν ἀληθῆς ἐργασταῖα πρὸς λείψανον τῶν λίθων τούτων.

Οἱ χονδρῆται παρέχουσι πολλὰς δυσχερείας εἰς τὴν διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἔρευναν. Τὰ διαφωρὰ ὁρυκτὰ, διδόμενα καὶ πλέον τὸν ἀριθμόν, ἔξ ὧν συνίστανται, συγκερνόμενα ἀμοιβαίως καὶ οὕτω, ὡς καὶ διὰ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, ἡ τελεία αὐτῶν κρυσταλλώδης διάπλασις εἶνε τεταραχμένη καὶ ἀδιὰγνωστος, αὐτὰ δὲ τὰ σφαιρὰ ἔχουσι ποικίλην καὶ παραλόγιστον ὁρμήν.

(ἔπειτα συνέχεια).

ΑΡΘΥΡΟΣ ΣΟΠΕΓΧΑΟΥΕΡ.

Ἀπὸ πολλοῦ οἱ Ἀναγνώσται τῆς Κλειῶς ἔλαβον οικειότητὰ τινὰ πρὸς τὰς ἰδέας ἐνὸς τῶν μεγαλοφυστέρων ἀντιπροσώπων τῆς νεωτέρης γερμανικῆς φιλοσοφίας, τοῦ ἀγελᾶτου Σοπεγχαούερ. Παρατηρῶντες σήμερον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ συνοδευόμεν μετὰ βραχείας βιογραφικῆς σκιαγραφίας, εἰς τὰ κυριώτερα περὶ ὁρισμένης, καθ' ὃν τρόπον ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ συνελέξαμεν μέχρι τοῦδε πᾶν ὅτι καὶ τοὺς μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος φιλοσοφούντας δύναται νὰ ἐνδιαφέρῃ.

Ὁ ἡμέτερος Συγγραφεὺς ἐγεννήθη τῇ 10/12. Φεβρουαρίου 1788 ἐν Δάντσιν, ἐνθα ὡς ἐπιστημότατος ἐμπορὸς διετέριεν ὁ πατὴρ του. Ἡ γνωστή, ὡς δόκιμος ὁμοσοῦν συγγραφεὺς διηγημάτων καὶ ὁδοπορικῶν, μήτηρ του Ἰωάννα ὡς καὶ ἡ ἀδελφὴ Ἀδελὰ συνετέλεσαν πολλὰχὼς εἰς τὴν πρωιμότητην τοῦ παιδὸς ἀνάπτειν, ἐδρυνθεῖσαν κατόπιν διὰ τῆς βαθείας σπουδῆς τῆς ἀγγλικῆς καὶ γαλλικῆς φιλολογίας, ἀε νεαρώτατος ἐμελέτησε διακρίψας ἐναλλάξ ἐν ταῖς οἰκείαις χώραις. Ἐτῇ 1809 ἐνεγράφη ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Γοττγίγης καὶ διήκουσε φυσικῶν καὶ ἱστορικῶν μαθημάτων, ἅτινα ἰδιαζόντως ἠγάπησε, δι' ἑλίου τοῦ βίου διατελέσας ἐνημέρος πασῶν τῶν προόδων, ὅσαι ἐγένοντο τότε ἐν Ἀγγλίᾳ μάλιστα καὶ Γαλλίᾳ εἰς τὴν φυσικὴν, τὴν χημικὴν, τὴν ὁρυκτολογίαν, βοτανικὴν, ζωολογίαν καὶ ἀνατομίαν πρὸ πάντων. Πάντα ταῦτα οὐσίμωδως ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ αὐτοῦ συστήματος, διακρινόμενον ἀφ' ὧν τὸν μετὰ τὸν Κάντιον γερμανικῶν φιλοσοφημάτων διὰ τῶν εὐρυτάτων αὐτοῦ ἀρχῶν. Τὴν πρώτην πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν ὠδῶσιν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ καθῆγ. Schulze, οὗ μάλιστα ἠκολούθησε καὶ τὴν συμβουλήν, ὅπως πρώτως πάντων μελετήσῃ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Κάντιον, καὶ ἔπειτα λάβῃ εἰς χεῖρας τὰ ἔργα τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Σπινέζα, δι' ὅπερ οὐδέποτε μετενόησεν ὁ βραδύτερον μέγας τῶν χρόνων ἡμῶν σκεπτικὸς. Ἀνακηρυχθεὶς διδάκτωρ ἐν Ἰέννη μετέβη εἰς Βαϊμάρην, ἐνθα ἐγνώρισε τὸν Γκαίτε, διδάξαντα αὐτὸν τὴν περὶ χρωμάτων διδασκαλίαν του καὶ οἰκειότατα ἐξ ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης πρὸς αὐτὸν διατεθέντα. Κατὰ τὴν ἐν Δρέσδῃ τετραετῇ μέχρι τοῦ 1813 διατριβὴν καὶ διηγετὴ εἰς μελέτας ἐνασχόλησιν του ἐξέδωκε τὴν „περὶ

ὁράσεως καὶ χρωμάτων“ πραγματείαν του, καὶ μετὰ ἐν ἔτος τὸ περίπυστον ἔργον του „ὁ Κόσμος ὡς βούλησις καὶ παράστασις“.

Ἄλλ' ἡ ἀπροσδοκίτος ἀφάνεια, εἰς ἣν περιέπεσε τὸ ἀριστοῦργημα ἐκεῖνο, καὶ ἡ δόξα, ἥς ἀπῆλκε συγχρόνως ὁ μεγαλοφυὴς ὁροβόποιος Ἐγγελο, ὑπῆρξαν τὰ πρώτιστα αἰτία τῆς σιωπῆς τοῦ Σοπεγχαούερ μισανθρωπίας. Τὴν γνόντων ταύτην σιωπὴν διέκοψε διὰ τῆς δημοσιεύσεως δύο ἀλλοῶν περιφώνων συγγραμμάτων τῆς „βουλήσεως ἐν τῇ φύσει“ καὶ τῆς „ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως“.

Ἐπὶ τριᾶκοντα κατόπιν ἔτη ἔζη ὁ ἄγωνιστος φιλόσοφος ὡς τοῖς πᾶσι γνωστός μισάνθρωπος, εἰς τοὺς μονήρεις δὲ περιπάτους αὐτοῦ μόνον σύντροφον εἶχε τὸν μικρὸν του κύν. Ἀόρατοι τινες θεσμοὶ τῆς συγχρόνου κακοσμου φιλολογίας συνδέονσι τὸν εὐφάνταστον, ἀλλὰ καὶ μελαγχολικώτατον φιλόσοφον μετὰ τοῦ Ἰταλοῦ Λεοπάρδη, τοῦ Βύρνος, τοῦ γάλλου Μισσὲ καὶ ἄλλων τινῶν κατηφῶν πνευμάτων, τὰ ὅποια καθ' ὅλην τὴν ἐπὶ γῆς διαμονὴν των δὲν κατόρθωσαν νὰ ἐξέωρσι τὰ αἰτία τῆς ἀνεξηγήτου στενοχωρίας των.

Ἡ μεγίστη τῶν ἀρετῶν τοῦ Σοπεγχαούερ ἦν ἡ βαθύτης καὶ ἀκρα σαφρότης μετ' ὧν ἐμελέτα τὴν φιλοσοφίαν,

ἀφάντων τοὺς ἄλλους, ὡς ἔλεγε, νὰ τὴν ἐπαγγέλλωνται. Τολμήρης καὶ ἀφοβὸς εἰς τὰς κρίσεις του κατήντα εἰς συμπεράσματα ὑπερμαχόντα τῆς ἀπολύτου ἀληθείας, ἥς τὰ ὀξύτερα βέλη ἐξεσφονδόντες κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ὁπαδῶν πασῶν τῶν σχολῶν τοῦ ἀμοιβαίου θαυμασμοῦ, ὧν προΐσταντο ἐνίοτε μεγάλοι τῶν χρόνων ἐκείνων ἐξοχόητες. Ὅτε δὲ βραδύτερον διὰ ζωηρῆς ἐν Ἰταλίᾳ λογοκρισίας ἀνεγνωρίσθη ἡ ὑπεροχὴ τοῦ συγγραφεὺς ἀξία καὶ ἡ πνευματικὴ πρὸς τὸν περικαθέστατον Λεοπάρδη συγγενεία του, διεπράγη περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του καὶ ὁ περικαλύπτων αὐτὸν πέπλος τῆς ἀφανείας καὶ συνέρρεον παρ' αὐτῷ πλῆθος θαυμαστῶν καὶ ὁμοτίμων. Ἐκτοτε παρεδόθη αὐτῷ τὸ σκήπτρον, ὅπερ ἐντίμως διεμφισβήτησε καὶ ἀπέκτεινεν ὡς ἐνθερμος τῆς ἀληθείας φίλος. Ὁ Σοπεγχαούερ ἀπέθανε τῇ 9/21. Σεπτεμβρίου 1860 ἐν Φραγκφούρτῃ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

9. ΕΜΜΑΝΟΥΙΛ Δ. ΡΟΪΔΟΥ ΠΑΡΕΡΤΑ. Ἐκδιδόντος ἀμητρου Ι. Σταματοπούλου. Ἰν Ἀθήναις, ἐν τοῦ Ὑπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλῆ, 1886. — Σελ. 28. καὶ 290 εἰς 8^ο. Μίαν τὴν κομψοτέραν καὶ πολιτικότεραν ἐκδόσιν τῶν Κατακρινμάτων Ἀνδρέου Κορομηλῆ ἀποτελεῖ ὁ παρὼς οὗτος τόμος τῶν Παρέργων τοῦ κ. Ροΐδου, ὃν τὴν εἰς ἐν ἑὸν συγκατῆν ἐμφροσύνης ἐκπαιδευμένη πρὸ πολλοῦ, φρονιότητος, ὅτι ἐξηκουσθε τὴν κοινὴν διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦ φιλοσοφικοῦ ἔργου ἐκπαιδευμένη. Μετὰ τὴν γνωστὴν ἤδη τῆς ἡμετέρας Ἀναγνώσεως εἰσαγωγήν τοῦ Σοπεγχαούερ περὶ γλώσσης ἐπιτίθενται αἱ ἐξῆς ἐν τῶν καλλίστων αὐτοῦ διατριβῶν: Τὰ στήματα. — Αἱ Μήκασαι τοῦ Μισσαίνου. — Οἱ βροκόλαμοι τοῦ Μισσαίνου. — Ὁρίστος καὶ ἱθαλδῆς. — Χρυσὴς. — Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης. — Πέτρος δ β'. τῆς Βραυίας. — Ἦτι εἶναι φυσικαί. — Ἡ ἀμφιβόλος ζωὴ. — Περὶ τῆς συμφορῆς εἰς τὴν διάνοιν μελέτης. — Περὶ ἰωνοποιήσεως. — Οἱ Ρωμαῖοι δούλοι καὶ ὁ Χριστιανισμός.

— Περὶ ὁμοίων ὁμογενεῶς. — Ἐπιστολὴ Ἀγγέλου περὶ Γλυπτικῆς. — Ἀσμοδόκτος. — Μισσαίνου. — Περὶ τῶν σήμερον Ἑλλήνων.

4. ΚΗΡΥΞ, σθηγγραμματα περιοδικὰ κατὰ μῆνα ἐκδιδόμενα τῇ συνεργασίᾳ πολλῶν λογίων. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἔτος Α'. 1886. Συνεχίζον τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωτικῆς ὑπηρεσίας τοῦ προγενεστέρου Ἑρμοῦ, καὶ ἀντιπροσωπεῖον τὸν ὁμιώνον ἐκείνῳ ἑλληνικὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύλλογον τὸ περιοδικὸν ταῦτο εἶνε ἄξιον πάσης υποστηρίξεως.

5. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΗΣ ΑΜΕΛΕΙΑΣ, φῆσις καὶ θεωρία τῆς νόσου, ὑπὸ Π. Γενναδίου, καθῆγτοῦ καὶ διδάκτορος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν Ἀθήναις. Ἐν τῷ βιβλίῳ ταύτῃ ἐκπαιδευτικῶς συνάφεται ἡ ἀντιβίβη διάγνωσις καὶ θεραπεία τῆς νόσου τῶν ἐμμένων ἐπὶ τῇ βάσει πασῶν τῶν συγχρόνων ὑπὸ ξένων ἐπιστημῶν καὶ ἰδίων τοῦ Συγγραφεὺς γενομένων παρατηρήσεων.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΥ

ὅτι

I. ΤΟΥΡΓΕΝΙΕΦ.
(συνέχεια).

IX.

Ἦδυν τὸν Τεγλέφ καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρανίου. Ἐμπροσθέν του ἔκαιε φῶς ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ αὐτὸς ἐγραφε ἐν τινι μικρῷ σημειωματαρίῳ, ὅπου πάντοτε ἔφερε μεθ' αὐτοῦ. Ὅτε με εἶδε ἐκρυψε ταχέως τὸ σημειωματάριον ἐν τοῖς θυλακίῳ καὶ ἤρχισε νὰ πληροῖ τὴν καπνοσύριγγά του.

— Ἰδοῦ, φίλε, τὸ λάφυρον τῆς νυκτερινῆς μου ἐκστρατείας!

Τῷ ἔδειξα τὸ κτένιον καὶ τοῖς διηγήθην ὅ,τι μοι συνέβη παρὰ τὴν ἰτέαν.

— Ὅπωςδὴποτε, προσέειπα, διέκοψα κλέπτειν τινὰ εἰς τὴν ἐργασίαν σου. Βεβαίως ἤκουσες, ὅτι γὰρ ἐλάττω ὁ ἴσπος τοῦ γειτονός μας.

Ὁ Τεγλέφ ἐμειδίσατο φυχρῶς καὶ ἤρχισε νὰ καπνίζῃ. Ἰσχυρότερα πλησίον του.

— Ἐγὼς λοιπόν, Ἠλία, ἀκόμη τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ἡ φωνή, τὴν ὅποιαν ἤκουσα, ἦλθεν ἐκ τῆς ἀγνωστού ἐκείνης χώρας, ὅπου

Δ' ἐπιστακτικῆς γεροντομίας μοι ἐπέβαλε σιγήν.

— Ἰδέσθαι, εἶπε, δὲν ἀγαπῶ τώρα τ' ἀστέρια. Καὶ δι' αὐτὸ σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μοι ἐμυλῇς τοιουτοτρόπως. Καὶ πράγματι ὁ Τεγλέφ δὲν εἶχε διαθεσιν δι' ἀστέρια. Τὸ πρόσωπόν του εἶχε μεταβληθῇ, εἶχε γίνει ὀχρότερον καὶ ἐκφραστικώτερον καὶ — ἐμπρηστικώτερον. Οἱ ὀλλόκοτοι καὶ „ἀνισοὶ“ ὀφθαλμοὶ του ἐκλάμποντο βραδέως τῇδε ἀκάεστα.

— Οὐδέποτε ἐπίστευον, ἐξηκολούθησεν, ὅτι ἡθελόν ποτε ἀναγκασθῇ νὰ διηγηθῶ εἰς ξένον εἰς ἄλλον ἄνθρωπον ὅ,τι τώρα μέλλω νὰ διηγηθῶ καὶ ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ταφῇ . . . μάλιστα βραδέως νὰ ταφῇ εἰς τὰ ἐγκατα τῆς καρδίας μου· βλέπω ὅμως ὅτι πρέπει νὰ γίνη . . . δὲν μοι μένει ἄλλο τι. Ἦνε πεπρωμένον! Ἄκουσε λοιπόν.

Καὶ μοι διηγήθῃ ὅλην του τὴν ἱστορίαν.

Σὺς ἔγω ἦδη εἶπαί, κύριοι, ὅτι ὁ Τεγλέφ κακῶς διηγεῖτο, ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐκείνην οὐ μόνον ἐξεπλάγην διὰ τὴν δυσκολίαν, μεθ' ἧς περιέγραφε τὰ ἀτομικά του συμβάντα, — ἀλλὰ καὶ ἤμην ἐν ἀπορίᾳ διὰ τὸν ἦγον τῆς φωνῆς του, τὸ βλέμμα του, τὰς κινήσεις τῶν χειρῶν του, τῶν δακτύλων του, — ἐν συντόμῳ εἶα του ἦσαν παρὰ φύσιν, βεβιασμένα καὶ τεχνητά. Τότε ἦμην ἀκόμη πολλὸ νέος καὶ ἀπειρος, δὲν ἐγίνωσκον ἀκόμη ὅτι ἡ ἔξις τοῦ νὰ ἐκφράξῃ τις μὲ καλλιέπειαν τὰς ἰδέας του, νὰ μεταχειρίζηται ἐνίοτε λέξεις καὶ λόγους τῶν κλασικῶν συγγραφέων, νὰ συνοδεύῃ δὲ αὐτοὺς μετ' ἀσυνήθων χειρονομιῶν καὶ μορφασμῶν ἡμπορεῖ τὸσον νὰ προχωρήσῃ, ὥστε νὰ μὴ δύναται τις πλέον ν' ἀποβάλλῃ τὴν πονηρὰν ταύτην ἔξιν. Αὐτὸ καταντᾷ ἀληθῶς πληγὴ ἀνίατος.

Βραδύτερον ἐγνώρισα μίαν κυρίαν, ἣτις μεταχειρίζετο τὸσον ὑπερβολικὰς ἐκφράσεις, ἔκαμνε τὸσον θεατρικὰς χειρονομίας, καὶ τὸσον μελοδραματικῶς ἔσαιε τὴν κεφαλὴν καὶ τοιουτοτρόπως περιέστρεφε τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτε μοι ὤμιλει περὶ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν τῇ ἐνεποίησεν ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ τῆς — περὶ τοῦ „ἀπεριγράφτου“ ἀλγους τῆς, περὶ τοῦ φόβου τῆς, μὲ ἀπώλεσθαι τὰς φρένας, ὥστε ἐγὼ καὶ αὐτὸν

ἔλεγον. Τί μορφασμοὶ εἴν' αὐτοί! Τί ψευτοσύνη! Οὐδέποτε ἠγάπησε τὸν υἱὸν τῆς ἡ κυρία αὕτη!

Καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἤκουσα ὅτι ἡ ἀτυχὴς γυνὴ πραγματικῶς παρεφρόνησεν. Ἦκτοτε ἔγινα προσεκτικώτερος εἰς τὰς ἰδίας μου ἐντυπώσεις.

X.

Ἡ ἱστορία, ἣν μοι διηγήθῃ ὁ Τεγλέφ, εἶχεν ἐν συντόμῳ ὡς ἑξῆς:

Ἐκτὸς τοῦ θεοῦ του, ὅστις εἶχεν ἀνωτέραν τινὰ θέσιν, εἶχεν ἐν Πετροπόλει καὶ θεῖαν, ἡ ὁποία δὲν εἶχε μὲν τόσον ὑψηλὴν θέσιν, ἀλλ' ἐκέκτητο μεγάλην περιουσίαν. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη δὲν εἶχε τέκνα υἱοθέτησε μικρὰν ὀρφανὴν κόρην κατωτέρως κοινωνικῆς τάξεως, τῇ ἔδωκε τὴν κατάλληλον ἀνατροφὴν καὶ τὴν μεταχειρίζετο ὡς γνήσιαν αὐτῆς θυγατέρα.

Ἡ κόρη ὀνομάζετο Μαρία. Ὁ Τεγλέφ ἐβλέπεν αὐτὴν σχεδὸν καθ' ἑκάστην. Τὸ τέλος τῆς ὄλης υἱοθέσεως ἦτον ὅτι ἀμφότεροι ἠγάπησαν ἀλλήλους καὶ παρεδόθη εἰς αὐτὸν ἡ Μαρία. Ἡ σχέση ἀνεκαλύφθη. Ἡ θεὰ τοῦ ἔραστοῦ ἐγίνετο μανιώδης ἐξ ὀργῆς, ἀπεδιόξε κακὴν κακῶς τὴν κόρην ἐκ τῆς οἰκίας τῆς καὶ μετέβη εἰς Μόσχαν, ἐνθα υἱοθέτησε θεοποιῶντα εὐγενεὺς καταγωγῆς καὶ κατέστησεν αὐτὴν κληρονόμον τῆς.

Ἡ Μαρία ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς συγγενεὺς τῆς, πτωχοὺς ἀνθρώπους καὶ παραδεδωμένους εἰς τὴν μέσῃ τοιαύτῃ ἦτον ἡ σκληρὰ καὶ πικρὰ αὐτῆς τύχη. Ὁ Τεγλέφ εἶχεν ὑποσχεθῇ αὐτῇ γάμον καὶ ἤδη δὲν ἔθελε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν λόγον του. Κατὰ τὴν τελευταίαν των συνέντευξιν τὸν ἠνάγκασε νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις, θέλουσα νὰ μάθῃ τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν, — καὶ τὴν ἔμαθε.

— Καλὰ λοιπόν, εἶπεν ἡ Μαρία, ἀφ' οὗ δὲν θὰ γίνω σύζυγός σου, ἔξωρον πλὴν τί μοι μένει.“ Καὶ ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης συνεντεύξεως εἶχον παρελθεῖ πλέον τῶν δεκατεσσάρων ἡμερῶν.

— Ἐνόησα ἀκριβοῦς τὴν σημασίαν τῶν τελευταίων τούτων λέξεων, προσέειπεν ὁ Τεγλέφ, εἰμαι βέβαιος ὅτι ἡτοκτόνησε καὶ . . . ἡ φωνὴ τῆς μ' ἐφώναξε προηγουμένως . . . αὐτὴ μ' ἐφώναζεν . . . ἀνεγνώρισα τὴν φωνὴν τῆς . . . δὲν ἔχω ἄλλο τι νὰ κάμω!“

— Ἀλλὰ διὰ τί δὲν τὴν ἐνυμφεύθης λοιπόν; ἠρώτησα δὲν τὴν ἀγαπᾷς πλέον;

— Βέβαια, βέβαια τὴν ἀγαπῶ πάντοτε ἐμμανῶς.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, κύριοι μου, ἠτένισα ἐκπληκτος τὸν Τεγλέφ. Ἐνεθυμήθην τινὰ γνωρίμιά μου, πολλὸ νουνεχῇ ἀνθρώπον, ὁ ὅποιος ἦτο πολλὸ δυστυχὴς μὲ τὴν σύζυγόν του. „Γὴν εἴχετε ἴσως πάρα πολλὰ ἀγαπήσεις; ἠρώτησεν αὐτὸν κάποιος ἐπὶ παρουσίᾳ μου — „Ὅπως διόλου!“ — „Διὰ τί λοιπόν τὴν ἐνυμφεύετε;“ — „Αἶ, ἔτσι! . . . Ἰδοῦ καὶ ὁ Τεγλέφ ἀγκυρᾷ ἐμμανῶς μίαν κόρην καὶ ἐν τούτοις πάλιν δὲν νυμφεύεται αὐτήν; διατί; Αἶ, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον . . . ἔτσι!“

— Διὰ τί δὲν τὴν νυμφεύσῃ; ἠρώτησα ἐκ δευτέρου.

Οἱ ἀλλοκῶτως ὄψοντο ὀφθαλμοὶ τοῦ Τεγλέφ ἐπὶ αὐτὸν περὶ τὴν τράπεζαν.

— Αὐτὸ . . . ἡμπορῶ νὰ σοὶ τὸ ἐξηγήσω μὲ ὀλίγα λόγια, εἶπε διστάζων, αὐτὸ ἔχει ἄλλας αἰτίας ἔπειτα ἡ οἰκογενεὶά τῆς δὲν εἶνε εὐγενὴς καὶ ὁ θεός μου πρέπει νὰ λάβω καὶ αὐτὸν ὑπ' ὄψιν.

— Καὶ τὸν θεόν σου; ἀνέκραξε, καὶ πρὸς τί, διάβολε, πρέπει νὰ ῥωτήσης τὸν θεόν σου; Ἐσὺ μόνος ἀπᾶς τοῦ ἔτους, τοῦ ἀγίου Βασίλειου τὸν βλέπεις, διὰ νὰ τὸν εὐχῇ-θῇς καλὴ χρονιά. Μήπως λογαριάζεις τὴν περιουσίαν του; Ἀλλ' αὐτὸς ἔχει μιὰ ντουζίνα παιδιὰ!

ἡμεῖς ἀπλῶς ἤρχισα, φιλότη μου, ἀπὸ τινος νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὸν αἰσινὸν τῶν πολιτικῶν ζητημάτων καὶ ἐν ᾧ ἀφ' ἐνός ἀκούεις, ὅτι ἡ ρωσικὴ δημοκρατία ἠναγκάσθη νὰ συγκροτήσῃ ἐκνότην καὶ νὰ κατέλθῃ εἰς εἰρη-νικὰς ἐξηγήσεις μετὰ τῆς ἀρχικῆς ἰσχυρογνωμοσύνης, ἀφ' ἑτέρου βλέπεις τοὺς ἐπιστακτικῶς ἀντιστρατεύτους τῆς ἐν ἡμέρᾳ κοινῆς γνώμης διακηρύττοντας, ὅτι ἐὰν τίνα χρόνον ἐπιστάσαντα τὴν Βυρσὴν νέῃ ὀριστικῶς διεληθῶσαν καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει φόβος μὴ ἐκ νέου καθύψισαι τὸν ὀρίζοντα. Μετὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν πρὸς σπουδαίων πολιτικῶν ζήτημα αἰσθησὶν ἐνεποίησε πανταχοῦ ἡ ἀνακουφισμένη Σοὶ σήμερον εἰδήσεις περὶ τῆς νόσου τοῦ Νίκτωρος Ὀυρά. Σήμερον μανθάνοιμεν ὅτι ἡ κατὰστασις τοῦ βονεὶ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ ὅτι διατελεῖ ἐν συνεχείᾳ παροξυσμῷ, καὶ ὅτι ὡς ἐξ αὐτομάτου ἀπαγγέλλει ἀλεξάνδρινος στήρις, ὡς l'est ici le combat διαινοῦν et de la nuit. Ὅλα τὰ παρισιανὰ φύλλα βρῶνται ἐν ἀνέσει περὶ τῆς πορείας τῆς νόσου τοῦ ποιητοῦ, ἅπαντες δὲ οἱ ὑπουργοὶ ἐπισκέφθησαν τὸν δαυνὴ καὶ ὁ πρόεδρος τῆς βουλῆς ἀνέβηκε ἐπὶ ἐπιστημον γεδίμα, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ διήσῃ.

Χθὲς τῇ ὅντι μ. μεσημέρ. ἀφίκετο τηλεγράφημα ἐκ Παρισίων, καὶ ὁ ὁ διασημώτατος τῶν ζώωντων ποιητῶν τῆς Γαλλίας, ὁ Νίκτωρ Οὐγὸς, προσεβλήθη ὑπὸ πνευματικῆς ἀποπληξίας, ἀφ' οὗ ἦδη ἀπὸ τῆς παρασκευῆς προσεβλήθη ὑπὸ καρδιακοῦ τινος νοσήματος. Ἡ παραγῆ καὶ ἡ θλίψις, ἣν ἡ ἀγγελία αὕτη προεκάλεσε, δὲν περιορίζεται μόνον ἐν Γαλίᾳ, ἀλλὰ συνετάραξε σήμερον τὸν κόσμον, καὶ αὐτοὶς εἰσι τοὺς Γερμανοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καὶ ἣν ἡ Γερμανία πνευματικῶς ὑπέκειτο εἰς τὴν Γαλίαν πολλοὺς καὶ ἐνδοξοὺς εἶχεν ὁπαδοὺς.

Μετ' οὗτος τὰς κατὰ τοῦ ὑπουργείου Φερρὸ ἐκτοξευθεῖσας μομφὰς καὶ κατηγορίας τῶν ἐν Γαλίᾳ πατριωτῶν ὁ ἀμερόληπτος παρατηρητὴς ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι εἰς αὐτὸ πρὸ πάντων ὀφείλεται ἡ ἐπ' ἐσχάτων ἐπεληθούσα σημαντικὴ πρόεδρος εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν τῆς Γαλλίας σύστημα. Ἡ ἐκπαιδεύσις τῶν δημοτικῶν σχολείων προῆλθε ταχέως, ἐὰν δὲ τὰ παρὰπαντα τῶν ὑπερρεσιῶν καὶ τῶν νομιμοφρόνων ἦνε βάσιμα, τότε τῇ ὅντι ἡ Ἐκκλησία διατρέχει ἐν τῇ χώρᾳ μέγαν κίνδυνον, καθιστῶντα ταχὺ καὶ ἀναγκάζον τὸ τέλος τῆς δημοκρατίας. Ὅπωςδὴποτε ἡ Κυβέρνησις γνωρίζει, ὅτι κατὰ τὰς ἐκλογὰς τὸ ζήτημα τοῦτο παριστᾷ σπουδαῖον πρόβλημα, ἐκ προνοίας δ' ἐδημοσίωσεν ἐσχάτως ἐκθεσὶν περὶ τῆς κατεστάσεως τῶν δημοτικῶν σχολείων. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1888—89 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀπὸ 77,900 ἀνῆλθεν εἰς 78,450, ὑπάρχουσι δ' ἀκόμη 181 μόνον θῆμοι ἀνευ σχολείων, οἵτινες ἔτι μᾶλλον πρὸ τοῦ τέλους τοῦ 1888 ὁ ἀποκηρύσσεται τοιαῦτα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων ἀπὸ 129,057 ἐν ἔτει 1888 ἀνῆλθε πέρυσιν εἰς 132,590 ὁ δὲ τῶν μαθητῶν ἐντὸς ἐνός ἔτους ἠξήθη κατὰ 36,530, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1877 κατὰ 751,746. Ἐν τῇ παρόντι εἰς εἰς τὰ ἰδιωτικὰ καὶ δημοσία μικρῶν παιδιῶν σχολεῖα φοιτοῦσι 4,587,545 μαθηταὶ ἡλικίας 0—18 ἐτῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν ὑπὸ ἰσοπέδων διδασκάλων διευθυνομένων δημοτικῶν σχολείων ἀπὸ 958,076 κατήλθεν εἰς 916,492, ὁ δὲ τῶν μὴ ἐγόντων διδασκάλων διδασκάλων ἀπὸ 21,781 εἰς 18,712, ἐξ ὧν 17,485 εἰσι ἰσοπέδοι καὶ 1,287 λαϊκοί. Ἐν τοῖς ἄλλοις δημοσίοις σχολείοις τὴν 31. Δεκεμβρίου 1884 ὑπῆρχον 7,694 μὲν διδασκα-

Εἶχον πολλὸ ἐρεθισθῇ . . . ὁ Τεγλέφ ἔκυψε καὶ βαρὺ ἐρύθημα ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του . . . ἐρύθημα ἀνόμελον καὶ κηλιδωτὸν . . .

— Σὲ παρακαλῶ, παῦσε το κήρυγμα αὐτὸ τῆς ἡθικῆς, εἶπεν ὑποκόφως, ἄλλως τε δὲν θέλω νὰ δικαιολογηθῶ. Εἰμαι ἐνοχος τοῦ θανάτου τῆς καὶ τώρα πρέπει νὰ πληρώσω τὴν ποινὴν μου . . .

Ἐκλίνα τὴν κεφαλὴν καὶ ἐσιώπησε. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης οὐδὲν εἶχον πλέον νὰ εἶπω.

(ἔπεται συνέχεια).

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ.

τοῦτοι διδάσκαλοι καὶ διδασκαλίσσαι ἀπέθανον 9,446 τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐκείνη νομαρχία ἔχει ἤδη ἴδιον διδασκαλεῖον, μετ' οὗ παλὸν δὲ δὴ ἔχη καὶ ἴδιον φροντιστήριον διὰ διδασκαλίσσας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τελευταίων ἡμερῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπὸ 67 εἰς 68, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν διδασκαλῶν ἀμφοτέρων τῶν γυνῶν εἰς 9,000. Ἰππὶ τέλει δὲν ὕ ἀναφέρωμεν ὡς κύριον ἐξηγούμενον τὸν ἀπὸ τοῦ 1877 ὑπολησθέντα, ἐκ 845,168 νεοσυλλέκτων, ἔξετασθέντων κατὰ τὸ ἔτος 1884, 217,044 ἦτοι τὰ 87% ἡ ἐγνώσκον τὴν ἀσκήσασιν καὶ τὴν γραφήν.

Ἡ ἐπαγγελία τῆς ὁδοῦ Ἀππίας ἐν Ῥώμῃ εἶνε ἔργον τοῦ γνωστοῦ Σοὶ ἤδη Γαβριὴλ Μιᾶ. Οὐλβερν μυστήριον, ἀλγος μὴ ἐκφραζόμενον διὰ λόγων, πένθος ὑπὸ πυκνῷ πέπλῳ κεκαλυμμένον ταρῶσαι τὴν ψυχὴν τῆς νεανίδος ταύτης, ἐπισκοπεῖται αὐτὴν δι' ὀδυνηρὰς ἀπειπισίας, ὡς ἀπαιτεῖται κατῆρται τὸ ἐρημιόθεν ἐκείνου μέρος, ἐν ᾧ συμβαίνει ἡ διάρρηξις τῆς δικτυοῦς καὶ ἀπωφανισμένης ταύτης καρδίας. Ὡς μάλιστα δυναμεινὰ νὰ διακρίνωμεν ἐν κρινῶς τὸ σύνολον τῶν ὑπὸ τοῦ θύοντος ἡλίου φωτισζομένων ἐρεπίων τῆς ἀρχαίας ρωμαϊκῆς ἔδου, τῆς ἀγορῆς εἰς τὰ νεκροταφεῖα, οὕτως ἐλάττωσι δυναμεινὰ νὰ ἡδωμεν καὶ ἐκάστην λεπτομέρειαν τῆς τύχης τῆς νεανίδος ταύτης — ἀκριβοῦς δὲ ἡ τέλει αὕτη ἁρμονία τῆς παρισταμένης ἀνθρωπίνης δικτυοῦς μετὰ τοῦ χαρακτῆρος τῆς σκηνογραφίας ἐξείρει τὴν ἀξίαν τῆς εἰκότος.

Τὸ μέρος τοῦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς Ῥώμης λαμπρότητα ἦν ἐξαισῶς κηλῶς, μέγαρον δὲ καὶ ἐκπύσεις ἐπιβλητικῆς πολυτελείας ἐκάρουν αὐτόν. Ἡ ὁδὸς Ἀππίας ἦν πλήρης θορύβου, ζωοπρότης καὶ κινήσεως, κατ' ἀρχαίαν δὲ ρωμαϊκὸν ἔθος οἱ ταφοὶ τῶν προγόνων ἔκειντο πρὸ τῶν οἰκῶν πρὸς ἀνάμνησιν παιδικῆς συγῆς τοῦ θανάτου καὶ τῆς ματαιότητος τοῦ παροδιντοῦ τούτου βίου. Ἀλλ' ἤδη πανταχοῦ ὁ θάνατος κατέπληξε τὴν ζωὴν. Οὐδὲν δένδρον, οὐδὲν ἄνθρωπος ζωογονεῖ τὴν θλίβεράν ταύτην ἐρήμωσιν, οὐδεμία φωνὴ ἀνθρώπου ἢ πτηνῶν καὶ ἀθήνη διακόπτει τὴν μονοτονίαν τῆς καταρυσταμένης λαοφύρου. Ἀραιὰ τις μόνον γλῶττα παρέχει τροφὴν εἰς τὰς αἰγὰς τῶν χωρικῶν, μικρὰν δὲ ἐντὸς ὁμιλιωδῶν ἀτμῶν τοῦ κοσμοπολιτικοῦ τοῦτο νεκροταφεῖον ἐνεδρεῖται τὸ κοιλωφθαλμον φάσμα τοῦ ἐλπίδους ποταμοῦ.

Ὁ καλλιτέχνης κατήλθοντο εἰς ἀποτυπώσας πιστὰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ὁδοῦ Ἀππίας διὰ τῆς νεκρῆς φύσεως ἀφ' ἐνός μετὰ τῶν ἐρεπίων, καὶ τῆς τεθλιμμένης ἐπαλτιδος ἀφ' ἑτέρου. Ἡ εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνογραφίας μάλιστα διακρινόμενη ἀμυξία, ταχέως τρέχουσα, ὡρεῖ ἡθελὲν ὡς αὐτὸν γε τὰ μυστα νὰ φύγῃ τὴν χώρον ταύτην τῆς ἀπειπισίας. — Φαίνεται συναπορέουσα καὶ τὴν τελευταίαν ἐλπίδα τῆς ἐγναταλειμμένης νεανίδος. Τώρα μόνον ἀρὰ γε, ἡ ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτῆς ἡλικίας, ἔτε καὶ δὲν ἠσθάνετο τὴν κυρίαν τῆς ἐπαλτιδος, ὑπῆρθεν ἔρρηκος καὶ ἐπαλτις.

Ὁ χροιστὴρ δὲν εἶνε ἱκανὸς νὰ ἐρημνίσῃ τὴν ἀπορίαν τοῦ ἀνεγνώ-γνωστοῦ, οὐδὲ νὰ ὑποβλήσῃ τὴν φαντασίαν πρὸς ἐξηγίαν τοῦ διλιβεροῦ τῆς ἐπαλτιδος παρελθόντος.

Ἡ ἄλλοτε ἐπικρατοῦσα αἰθαιρεσία καὶ ἀνομαλία τοῦ σικρινῶ βίου, ἥτις ἔδειξε κατὰ τὰ προηγουμένα ἔτη τόσον ἀλλοίαν καὶ πικρὴν φαντασίαν μίαν εἰς τὸν γαλλικόν, ἀγγλικόν καὶ γερμανικόν Μάγον δὲν ὑπάρχει πλέον ἀπὸ πολλοῦ. Καὶ ἐν Βερολίῳ καὶ ἐν Βιέννῃ αἱ ἀριστοκρατικαὶ τάξεις ἐγναταλίστουσι τὴν πόλιν ὑπερμεσοσύνης τοῦ θέρους, σήμερον δὲ οὐδέως σκέπτονται περὶ τῆς ἐξοικνῆς αὐτῆς διατριβῆς, διότι τὰ θέατρα παρέχουσι ἀκόμη ἀρκετὴν τροφὴν, αἱ συναστραφικαὶ καὶ ἄλλαι φαίδιλα ἐσχολαὶ ἐν τῇ πόλει εἶνε ἀκόμη πλήρεις ζωῆς, ἐν γένει δὲ ἡ πόλις δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ ἦνε εὐαὶν τῶν βιωτικῶν διασκεδάσεων, τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς πλήρους διηγήτρων κινήσεως. Πᾶν δ,τι ὁ σικρινὸς δύναται νὰ παραγάγῃ κομψόν, ὁρατὸν καὶ πολυδάπανον τὸ βλέπει τις εἰς τοὺς περιπάτους, ἀνὰ τὰς ὁδοὺς,

